

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
Nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnitva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate, Sarajevski 7363, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po 2 D in 250, veliki
po 3 in 4 D in, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Ščuvanje k upor

Dasi smo menda vsi na jasnem v tem, da manjka g. Svetozarju Pribičeviću politične izobrazbe, da ni politik, ustvarjen za kako pomembno politično odločevanje, pridejo vendar trenutki, ko se ob Pribičevićevi zgovornosti, ki je v zadnjem času nadkrilila celo Radičevu, razgali smisel tistega političnega gibanja, ki ga poznamo v Jugoslaviji pod imenom samostojno demokratske stranke. V tem oziru je naravnost klasičen Pribičevićev nedeljski shod v Osijeku. Njegovi organi, zlasti pa samostojno demokratsko časopisje v Sloveniji, so namreč skušali prikazati dogodke v Belgradu ne samo, ko je šlo za predložitev netunskih konvencij, ampak tudi za izključitev poslancev, ki ne marajo vpoštevati skupščinskega poslovnika, skupščinskega reda in avtoritete zakonodajnega telesa, kot gaženje parlamentarizma, svobode in narodne volje od strani vlade in brambo teh političnih pridobitev novodobnega državljana od strani opozicije. To naj bi bil vrhunec. Avtoriteta narodne skupščine naj bi po »Jutru« spadala globoko v srednji vek, to naj bi bilo neko vzdihovanje po Avstriji, to naj bi bilo povod za vzdihovanje nad klerikalnim terorizmom, pod katerim — kot se muči »Jutro« člankar, ki mu je ob popolni brezidejnosti posvetila luč v l. 1914., ko brani oziroma opravičuje svoje nadvse klavirno zadržavanje ob priliki debate o netunskih konvencijah, ki naj se ratificirajo leta 1928., dober članek »Slovenec« iz leta 1914., — ječi vsa dežela, ko z eno besedo, četudi vsak dan drugače, hoče s tem ali onim političnim šlagerjem natrositi narodu peska v oči, da ne bi vedel, kaj prav za prav dejansko hoče KDK. Pribičević je namreč od časa do časa bolj odkrit kot njegovi priganjci v tisku in je na nedeljskem shodu med drugim tudi jasno priznal: KDK napoveduje sedanji vladi boj do skrajnosti in bo v tem boju vzdržala do konca. Uporabila bo vsa sredstva, ki jih ima v parlamentu in izven njega — med narodom. Ako bo hotela Vukičevićeva in Davidovičeva vlada delati v sedanji narodni skupščini, bo morala poklicati na vsako sejo orožnike. Pred vsem narodom moramo reči, da ne spoštujemo in da ne bomo spoštovali niti se pokorili sklepom večine, ki jo je žandarmerija in policija poslala v skupščino.

Ne mislimo polemizirati z več kot preprosto neumnimi in hinavskimi trditvami ljudi iz Pribičevićega tabora. PP režim zadostuje, da se spomni jugoslovanski državljani na dobo, ko so Pribičević in njegovi demokrati imeli priliko, izvajati dejansko svoja politična načela. Privatna justica v Trbovljah, strahovlada v Sloveniji in na Hrvaškem, razveljavljanje Radičevih mandatov, plenjenje časopisov, preganjanje uradništva, vse to je en zgovoren dokaz, da je beseda o demokraciji, parlamentarizmu, svobodni volji naroda iz ust samostojnih demokratov ena sama hinavščina. Se manj nam je na umu, polemizirati s Pribičevićem, kako je vzeti njegov stavek, da je sadanjo vladno večino poslala v narodno skupščino žandarmerija oziroma policija. Zadostuje ugotoviti, da je dobila radikalna stranka stotisoče glasov več kot pri prejšnjih volitvah, a radi razcepljenosti manj mandatov, da bi torej, če bi bila v Pribičevićevih besedah vsaj kakšen resnica, volivna vlada preprečila lahko vsaj cepitev in to vsaj tam, kjer so bili mandati v nevarnosti. Kandidiral in volil je lahko vsak po svoji volji. Glavno, s čemer je padlo tudi zagrinjalo, ki je zastiralo pogled tudi tistim, ki so verjeli v Pribičevićovo resnost, je njegova napoved, da bo morala vlada poklicati na vsako sejo orožnike, če bo hotela delati v narodni skupščini; z drugimi besedami: opozicija bo razvijala in ne bo dopustila kakršnegakoli parlamentarnega dela. Nadalje Pribičević ne spoštuje, ne bo spoštoval niti se pokoril sklepom večine. Z drugimi besedami: Pribičević razen sebe, svoje stranke in eventualno Radičevega tovarišstva ne prizna nikogar, ki bi upravljal državo, ne prizna parlamentarizma, ker neče priznati principa večine poslancev in s tem javnega mnenja, ne prizna parlamentarne prakse, zajamčene v ustavi, ki nosi temeljno načelo, da je naša država ustavna in parlamentarna. Hkrati torej, ko njegov tisk vodi navidezno borbo za svobodo in parlamentarizem, ga postavlja Pribičević javno na laž; ko očita vladi nedelavnost, brezidejnost in toži nad zaostalostjo v državi, pravi Pribičević, da je njegova stranka tista, ki ne bo pustila vladi delati v narodni skupščini. Ko napoveduje razgrajanje in nepokorščino, da bo morala k vsaki seji od demokratov toliko osovražena žandarmerija.

Nova nemška vlada

v Berlin, 11. jun. (Tel. »Slov.«) Dosedanja pogajanja za sestavo vlade so potekla normalno. Predsednik Hindenburg je hotel razčistiti najprej položaj s tem, da je povabil predsednika socialne demokratske stranke, Hermana Müllerja na razgovor. Kot preje je tudi sedaj socialna demokratska stranka vztrajala na tem, da prevzame odgovornost na vodstvu državnih poslov. Državni predsednik je po vrsti zaslíševal zastopnike drugih strank, in sicer Guerarda in Stegerwolda za centum; tudi ostale stranke so se, razen nemških nacionalcev, izrekle za sodelovanje v vladi. Tako je prišlo, da je bil položaj do današnjega dne, ko je bila v sporazumu s predsednikom države dogovorjena demisijska vlada, dovoljno razčiščen. Splošno se napoveduje sledeča lista nove nemške vlade: Drž. kanceler Hermann Müller, socialist, notranje zadeve Severing, socialist, finančni minister dr. Hilferding, socialist, pravosodje von Guerard, centum, zunanje ministrstvo dr. Stresemann, ljudska stranka, narodno gospodarstvo dr. Curtius, ljudska stranka, javna dela dr. Brauns, centum, prehrana Schmidt, morda Wiesel, socialist, promet Dietrich-Baden, demokrat, zasedene pokrajine, kombinirano s pravosodnim ministrom, pošta Schätzl, bavarska ljudska stranka, vojska dr. Grüner, mesto podkancelerja prevzame dr. Grüner, Socialdemokratski poslanec Landau je prosil, da ga naj ne kandidirajo. Ker socialni demokrati brezpogojno vztrajajo pri tem, da dobijo finančno ministrstvo in za to mesto nominirajo dr. Hilferdinga, odpadejo v tem smislu vse kombinacije, da bi postal v kakršnikoli obliki dr. Reinhold minister za reparacije.

Vlada bo zlomila obstrukcijo

r Belgrad, 11. jun. (Tel. »Slov.«) V Osijeku sta Stjepan Radič in Pribičević tudi oficijelno napovedala obstrukcijo v parlamentu. Delovanje KDK je že dosedaj obstajalo samo v tem, da je delala največje zapreke pri stvarnem in skupščini potrebnem delu. Opozicijske stranke v drugih državah so nekaj korektiv v vladi. Njihovo strankarsko stremenje gre za tem, da s stvarnim in utemeljenim nastopom v narodni skupščini čimbolj uveljavijo svoje programatično pojmovanje. Opozicija KDK pa se omejuje na to, da prepreči vsako delo. Tako opozicija vodi v drugih parlamentih samo komunisti. Take opozicije dosedaj pri nas nismo imeli, ker je bil vsem strankam blagor države in ljudstva bodisi pred osebnimi, bodisi pred strankarskim blagom.

Ker opozicija KDK v prvi vrsti težko škoduje občin, narodnim in državnim interesom, zato je razumljivo, da se v vseh patriotskih in pozitivnih političnih krogih največ razpravlja o ukrepih, ki jih je treba podvzeti proti vsem, ki rušijo avtoriteto suverenga parlamenta, ugled države, državnih ustanov in organov. Pritiski

javnosti in vseh krogov na vlado, ki vedno močnejše zahtevajo energičen nastop proti takemu razdiralnemu delovanju KDK, so vedno pogostejši. Ne zahteva se samo, da se vladna večina v parlamentu postavi z vsemi sredstvi v obrambo proti terorju manjšine, marveč se od vlade zahteva, da tudi izven parlamenta z vso odločnostjo porabi vsa tista zakonita sredstva, ki jih ima na razpolago, da v kali zatre vsako delovanje ekstremnih elementov.

Danes je KDK zopet predložila »obtožnico«, in sicer proti skupščinskemu predsedniku dr. Periču, ki ga obtožuje, da je kot prosvetni minister podržal zagrebško Zalogo šolskih knjig. Kakor obtožnica proti notranjemu ministru dr. Korošču, je tudi ta brez podlage in je samo novo sredstvo KDK za motenje normalnega delovanja v parlamentu.

V zvezi s to obstrukcijo je skoro gotovo, da bo vladna večina storila korake za spremembo tistega dela poslovnika, ki govori o razpravi pred dnevnim redom. V tem pogledu se je že vložila nujna resolucija, ki zahteva da razprave pred dnevnim redom lahko trajajo le 1 uro.

V skupščino se je povrnil mir

r Belgrad, 11. jun. (Tel. »Slov.«) Kljub obstrukciji opozicije se je danes vendar prešlo na dnevni red. Na dnevnem redu se nahaja obtožnica proti bivšemu pravosodnemu ministru Subotiču razprava o sodniškem zakonu in drugo. Ker se opoziciji ni posrečilo zavleči razprave o predlogih pred dnevnim redom, se je k razpravi o obtožnici prijavilo 45 govornikov. Radi tega bodo seje trajale dopoldne in popoldne, po potrebi tudi pozno v noč.

Po prečitjanju zapisnika včerajšnje seje se je prijavil najprej k besedi Lazič, ki je protestiral proti temu, da je v zapisniku, da so poslance odpeljali, ne pa odnesli iz skupščine. Poslanec Kobasica vzklikne: »Samo mrtve nesejo!« Lazič protestira proti temu in pravi, da se na ta način krši parlamentarizem. Kosta Timotijević: »Red mora biti! Zakoni se morajo spoštovati!« Lazičeve opombe se seveda niso sprejele.

Istotako je govoril proti zapisniku Pribičević, češ, da ni res, da so seji prisostvovali vsi ministri. Napadal je Vukičevića, ker ne prihaja vedno na seje. Tudi njegove opombe se niso sprejele.

Na to je opozicija zahtevala, da se izvede poimensko klicanje poslancev, da se ugotovi, koliko jih je navzočih. Pri tej priliki zakliče Pribičević ministru za socialno politiko Radoviču: »Vi veste, koliko se dela. Saj so nekateri umrli od dela.« Minister Radovič: »Glejte raje na svoje zdravje. Vaše stanje, g. Pribičević, se stalno slabša. Vsak dan vas opazujem in vidim, da vam te sekiracije zelo škodujejo.« Pavle Radič tajniku Bedjaniču, ki kliče imena poslancev: »Čitaj glasneje, nič se ne čuje.« Bedjanič: »Kako si dovoljujete vi mene tikati? Nisem z vami pasel koz. Nesramnost!«

Pribičević je povedal, kaj je, kaj hoče, kaj je smisel njegove opozicije. Mislimo, da je storil uslugo tudi vladi, ko se bo, ko bo treba na vsak način nadaljevati z delom, varovati mir in red, poslužila v to svrhu vseh sredstev, lahko sklicevala na Pribičevića samega, ko mu bo povedala, da enostavno ne rabi niti njega, niti njegovih poslancev.

uljudno in pozivljeta izključence, naj zapuste dvorano. Vse zama! Vsak se vsede v sredo klopi, obdan od jakih tovarišev. V tem pride povelje, da se galerija izprazni. Brez hrupa se izvrši. Komisar ponovno pozivlje, naj izključenci zapuste dvorano — a vsi vztrajajo v klopih. Ko je vse prigovarjanje brezuspešno, pozove komisar še šest orožnikov, ki takoj vstopijo v dvorano in se približajo najprvo dr. Dragičeviću. Ker na ponoven apel zlepa ne sledi, ga zagrabiyo jake roke dveh orožnikov, ki ga izločijo iz klopi in odnesejo iz dvorane. Drugi je Jelašič, majhen in suhljat, ki se oteplje, a brez uspeha — brzo je na hladnem. Seljak Grandža se je ulegel in ne pušči do sebe — pa končno je v rokah orožnikov in ga postavijo na noge zunaj vrat branil se je zelo čudno, tako da je bil izredno interesanten pojav, ko na obraz nagnjeni Hrvat molil vse štiri od sebe in jadra na rokah orožnikov iz dvorane. Končno je na vrsti Kokanović, znan po svoji naravi. Obsedejo ga njegovi tovariši, od katerih se eden zaleti v orožnika, nakar pristopijo še ostali orožniki. Čeda se ruje in zvija, tovariši ga tišče v sredo klopi — a vse zama: glasno kričeč splava na rokah orožnikov iz dvorane. Operacija je končana! Zvonec zapoje, seja se nadaljuje. Pribičević vidi, da ima opraviti z doslednim ljudmi, zato v govoru o poslovniku daje duška svoji žalosti. Složen nastop radikalov — prvi tuš, krepak nastop predsednika — drugi tuš — uboga opozicija — predmet splošne zabave in smeha celega Belgrada!

Obsojeni inženjeri

r Belgrad, 11. jun. (Tel. »Slov.«) Danes se je vršila pred državnim svetom javna razprava proti uradnikom, ki so zakrivali, da se je zrušil obrežni zid (kej) v Bakru. Ta kej se je delal pod ministrom Velizarja Jankovića in je stal državo šest milijonov. Državni svet je danes spoznal za krive ing. Nenadića in ing. Buzolića. Oba sta zaradi malomarnosti v izvrševanju službe kaznovana s tem, da eno leto ne moreta napredovati. Obenem se jima za ta čas odvzame ena petina plače.

Zopet - italijanska Dalmacija

e Trst, 11. jun. (Tel. »Slov.«) Včeraj dopoldne se je vršilo na Glavnem trgu razvitje prapora Društva državnih uradnikov. Razvitju so prisostvovali tudi zastopniki Državnih uradnikov iz Zadra. Zadrskemu društvu je darovalo prapor tržaško mesto. Dalje so bili navzoči zastopniki političnih, vojskih, šolskih in mestnih oblasti. Msgr Temaro je blagoslovil prapor. Pred blagoslovom je imel Tamaro navdušen patriotičen govor, v katerem je poudarjal posebno važnost navzočnosti zadrskih zastopnikov. Njegov govor se je sprejel z vzkliki: »Živel Zader! Živela Dalmacija!«

V Verdijevem gledališču se je vršil kongres državnih uradnikov. Tajnik Društva tržaških profesorjev je izročil zastopniku Zadra prapor s prošnjo, naj ga nese v italijanski Zader in ga tam razobesi, da bo plapolal nad italijansko Dalmacijo. (Aplavz.) Fašistovski tajnik Cobol je pozdravil Zadrčane z vzklikom: »Živel Zader! Plemenitost dalmatinske zemlje nam je na vrhuncu naših misli!« Organizator Društva državnih uradnikov v Lussignoli je tudi vzklikal Zadrin v dostavil, da so fašisti pripravljeni slediti duceju tudi izven sedanjih mej.

Trst, 11. jun. (Tel. »Slov.«) V Trstu so bili poklicani na običajni raport v Sežano vsi važnejši gostilničarji in drugi koncesionarji z nujnim vabilom, da gre za važno zadevo in je prisotnost vseh potrebna. Ko so bili zbrani, je vodja fašija Grazioli naglo prebral laško izjavo, katero so morali vsi prisotni podpisati. Podpisani izjavljajo, da obžalujejo izgredo Jugoslovancev proti Italijanom v Dalmaciji, izjavljajo, da so Slovenci v vsakem oziru zadovoljni s položajem v Italiji in so srečni, da so pripadniki te velike države. — Lahko so to izsiljeno izjavo seveda takoj razbobnali v svet.

Granate pokajo. Pri orožnih vajah s pomorskimi minami je eksplodirala neka granata, ki je ubila 4 vojake, 4 pa težko ranila.

Danes ponoči je bilo v Korintu zopet več potresnih sunkov. V zadnjih dneh je bilo vsega skupaj na korintskem ozemlju 13 potresnih sunkov.

Kako je bilo v skupščini

Belgrad, 10. junija.

Predsednik pozove tajnika Popovića, naj nemudoma pozove zborničnega komisarja. Ko komisar vstopi, ga opozicija sprejme s silnim hrupom. Komisar stopi k predsedniku, ki mu izroči imena izključenih poslancev ter zapusti svoje mesto in odide v ministrsko sobo, dočim ministri in vsi poslanci ostanejo na svojih mestih. Komisar stopi uljudno do posameznih poslancev in jim mirno ter dostojno prigovarja, naj zapuste dvorano. Nobeden se ne vda. Komisar odide in pripelje prva dva orožnika. Hrup postaja vedno hušji. Galerija se čuti oživiljena, čujejo se vzdih: »Bož! Što će biti sada!« Ženske na galeriji prebdevaljo in pa omedlevaljo. Orožnika stopita s komisarjem

Ustanovljeno l. 1879
Telefon št. 2553

Ključavničarstvo AVGUST MARTINČIČ

LJUBLJANA, Rimska cesta 14

prvo in edino podjetje za napravo
jeklenih valjčnih zastorov v Sloveniji

priporoča napravo novih valjčnih zastorov in popravo istih po konkurenčnih cenah ter ima vse pripadajoče blago stalno na skladišču.

Izdeluje in se priporoča za naročilo

solnčnih plaht, okrižij vsake vrste od priproste do najbogatejše izpeljave, škarjasta omrežja, železja za štedilnike, ventilacije raznih vrst, razna okovja, železna vrata in okna, okrogla železna stopnišča, predpečnike iz železa in bakra.

Stalna zaloga štedilnikov v priznani vestni in solidni izvršitvi! - Avtočno varjenje in rezanje.

Cefir za srajce!

Najnovejši vzorci!

A. & E. Skabernè
LJUBLJANA

Po zelo znižanih cenah
prodaja

manufakturna trgovina

Dolček & Marini

Maribor

Gospodska ulica št. 27.

moško sukno, damsko sukno,
hascha, Cresp-de-chine, umetno
svilo, Foulard svilo, volnene
delene, podelene, cefirje, ba-
tiste, etamine, najrazličnejše
platno za perilo in posteljnino
i. t. d.

L. Mikuš - Ljubljana

priporoča svojo zalogo dežnikov,
solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

Razglas

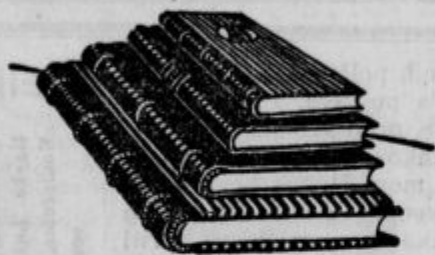
Samolastno lovišče mesta Kočevje, in
sicer: Mestni gozd v izmeri 307-5371 ha
in Mestni šahen v izmeri 217-6409 ha se
oddasta potom javne dražbe za dobo 4
let in 8 mesecev, t. j. od 31. avgusta 1928
do dne 31. marca 1933 v najem.

Dražba se bo vršila dne 17. julija 1928
ob 11 dopoldne v posvetovalnici mestne
občine Kočevje, kjer se lahko upogledajo
tudi dražbeni pogoji.

Premoženj. uprava mesta Kočevje,
dne 5. junija 1928.

Načelnik: Alojzij Kresse l. r.

Vsakovrstne trgovske knjige, štruce,
mape, noteze, herbarije, odjemalne
knjižice, bloke, zvezke l. t. d.

nudim po skrajno ugodnih cenah!

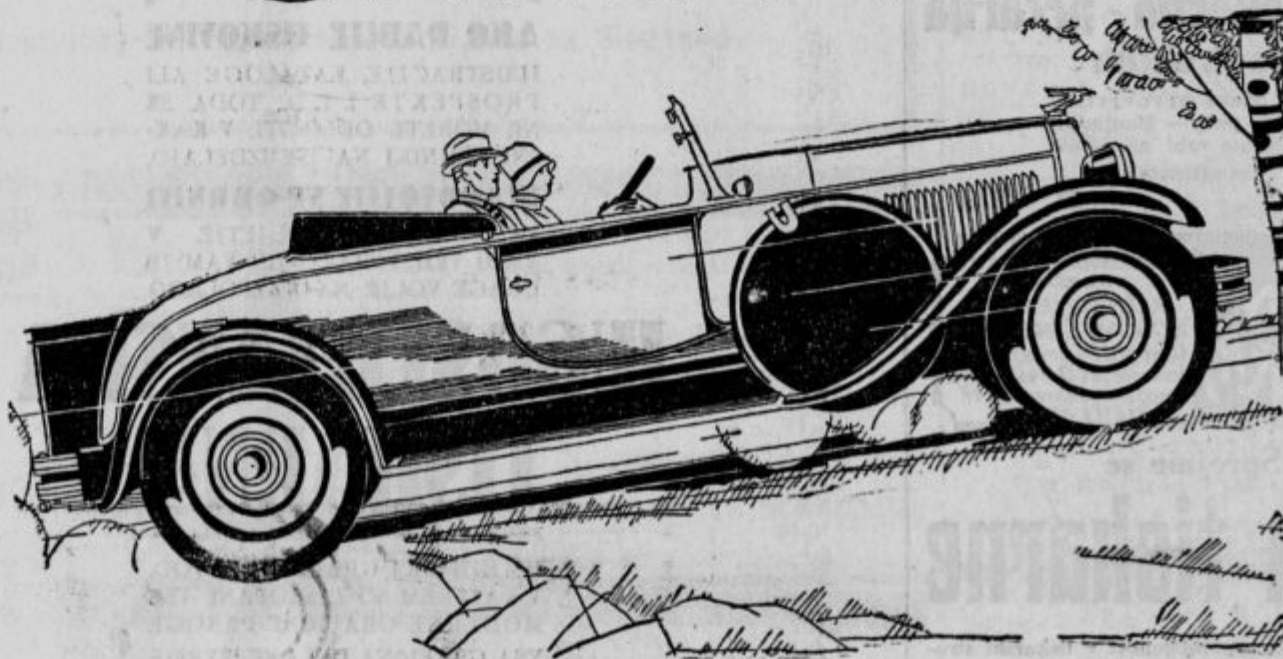
Na debelo!

Na drobno!

Anton Janežič,
Ljubljana, Florjanska ul. 14.

Knjigovoznica in črtnica trgovskih
knjig.

OAKLAND

Dolg in nizek, zmožen velike brzine, je danes vsled svoje konstrukcije
eden najelegantnejših vozov v prometu.

Krasna zunanost Oaklanda ni
samo produkt skrbne tehnične izde-
lave, temveč tudi rezultat genijalnosti
Fischerja, glasovitega konstrukterja
General Motors-ovih vozov.

Oaklandovi inženjerji trdijo, da
je za popolno udobnost pri brzi vožnji
ter za absolutno stabilnost in varnost
pri ovinkih in na slabih cestah po-
trebno, da je voz dolg in da sta ša-
sija in celo ogrodje voza nizko spe-
ljana. Podaljšali so razstoj med osmi
in sploh dolžino celega voza.

Graditelji so uporabili priliko in
napravili iz Oaklanda enega najod-

ličnejših in najsijajnejših vozov v
prometu. — Njegove mične linije in
okusen lak, s katerim je ličan, dajo
mu mladostno lice in mu zasigurajo
navdušeno občudovanje povsod.

In vendar ni Oakland drag. Po-
setite zastopnika, kateri Vam bode
razkazoval celo vrsto modelov.

Na izčrpno izbiro so Vam razni
modeli v različnih barvah, z odliku-
jočimi se črtami na vratih in luksuzno
opremo.

Zastopniki po celi Jugoslaviji!

Glavno zastopstvo in zaloga rezervnih delov

V. & M. Barešič & Co.

Zagreb

Ljubljana

Kraljice Marije 34 — Tel. 27-44

Dunajska cesta 12 — Tel. 2292

Zadružna gospodarska banka d.d.

Brzoiav. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16,000.000.—, vloge nad Din 300,000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2½% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije.

F. M.

Zedinjena Kitajska in tihomorsko vprašanje

Po najnovejših poročilih so zmagovalne žete kitajskega nacionalističnega generala Čangksolinka že zasedle Peking. Bivši roparski poglavar

Čangksolin.

prijatelj Japoncev, je bil na umiku v Mandžurijo nevarno ranjen od zavrtnih bombe ter je plačal s smrtjo svoje izdajstvo nad domovino. Mandžurijo hočejo menda sedaj okupirati Japonci sami ter si tako zagotoviti njene bogate naravne zaklade. Razen te province, ki je formalno seveda še kitajska, v kateri so pa že dolga leta prevladovali tuji interesi, v prejšnjih časih ruski in pozneje japonski, bo torej sedaj tako rekoč

cela Kitajska združena

na republikanski nacionalistični podlagi. Vsled tega moremo s precejšnjo gotovostjo pričakovati, da se bodo sedaj končali dolgoletni revolucionarni boji, ki so se začeli začetkom oktobra l. 1911. z odsvaitvijo dinastije Mandžujev in proglasi vijo republikanske vladavine.

V svoji knjigi »Der Drache und die fremden Teufel« (Brockhaus, Leipzig, 1927) piše švedski geolog Johan Gunnar Andersson, ki je v kitajski državni službi prepotoval vse važnejše pokrajine te velikanske države, da je kitajska revolucija, slično kot francoska ali ruska, vzbudila v domačem ljudstvu vse polno latentnih življenjskih moči, ki so v gotovem smislu povzročile propad stare, tisočletne, toda okostenele kitajske kulture, ki je datirala v mnogem oziru še iz bakrene in bronzene dobe, in novi pokret je Kitajce skoraj prehitro pripeljal v objem

evropsko-amerikanske moderne miselnosti.

Kar se tiče javnosti je izginil tip prejšnjega mirnega, konservativnega, delavnega Kitajca; pasivni kitajski nacionalizem, ki se je prej izživljal v svoji lastni kulturni preteklosti in v poglobljenju na znotraj, je naenkrat postal aktivističen in nastale so velikanske državljanske vojske, ki so v zvezi z lakoto in čustvenim rodovitnih in skrbno obdelanih pokrajin uničile na milijone ljudi.

Vedno več Kitajcev je jelo posecati evropske in posebno še ameriške šole in univerze in pač naravno je bilo, da je novi pokret začel vedno bolj posnemati evropske običaje. Izginila je častitljiva, dolga, svilen obleka mandarina in moderni kitajski uradnik nastopa tudi že v fraku in cilindru. Kite so šli seveda že prej. Starinski slog pagod se mora umikati vsaj napol modernemu. Pojavlja se

renesansa

verskem, socialnem in literarnem oziru. Prejaja se konfucianizem in budizem ter išče odnosov modernega življenja in tudi do krščanstva. Stari birokratični sistem izginja. Tla so mu izpodnesli že l. 1905., ko so odpravili tra-

dicionalne izkušnje iz starega uradnega jezika, ki je bil mrtev že celih 2000 let in preprostemu ljudstvu ravno tako malo razumljiv kot n. pr. latinščina v srednjem veku, a so se ga vendar prav do zadnjega časa posluževali učeni in uradni krogi ne le v uradnih spisih, znanstvenih razpravah in literarnih proizvodih, ampak celo v privatnih pismih. Dejanska in aktivna literarna revolucija, ki hoče ljudski jezik v vsakem oziru spraviti v ospredje, se je začela l. 1917. in sicer je njen vodja dr. Huši, profesor na drž. univerzi v Peking, ki je obenem tudi filozof in pesnik, in čigar pesniški proizvodi so prekvasil modernost, revolucionarno kitajsko mladino.

Na taki bazi se torej zedinjuje moderna Kitajska. Združene Države Ameriške so to gibanje nasplošno vedno podpirale, ker se jim gre za populariteto, za politiko »odprtih durí«, ki je najbolj ugodna za razvoj njihove trgovine. Boljševizem je videl v moderni Kitajski zaveznico proti zapadnim velesilam ter je podpiral Kantonce, posebno takozvanega »krščanskega« generala Fenga predvsem s tega vidika. Anglija se je bala za svoj veliki vpliv in za investirane kapitale ter se je več ali manj prikrito upirala novemu pokretu. V zadnjem času se pa zdi, da je z izredno spretnostjo menjala svojo taktiko, izpodrinila v veliki meri boljševiški vpliv in danes se že skoraj več ne moremo otresti vtisa, da se je nagli pohod na Peking mogel izvršiti le z

indirektno podporo Anglije.

Današnji položaj na daljnem vzhodu je namreč Anglijo tako rekoč prisilil, da mora na vseh straneh iskati zaveznikov proti Japonci, ki ji je po končani svetovni vojski zrasla čez glavo, in moderna zedinjena Kitajska ji postane lahko v tem oziru silno koristna.

Japonska zaigrala.

Japonska se zdi, da je zaigrala vlogo osvoboditeljice vzhodnih narodov, ker je nasproti lastnim žoltim soplemenikom na Kitajskem igrala isto imperialistično vlogo kot zapadne velesile. Naglo naraščajoče prebivalstvo sili deželo vzhajajočega solnca k ekspanziji, industrializaciji doma in kolonizaciji zunaj. Zato je že v sedemdesetih letih zasedla Riukiu-otoko, l. 1895. je dobila od Kitajske Formozo, po končani rusko-japonski vojni deset let pozneje je vzela Korejo in južni del Sahalina. Istočasno si je zagotovila izrabo in kontrolno južno-mandžurske železnice, ki teče iz Harbina preko Mukdena v Portartur, dočim je morala eksploatacijo vzhodno-mandžurske železnice (preko Harbina v Vladivostok) prepustiti Rusiji. Med svetovno vojno je poskušala od Kitajske izsiliti razne koncesije ter po okupaciji nemške kolonije Kiaučau utrditi svojo pozicijo na polotoku Šantung, toda morala se je umakniti vsled nasprotovanja Združenih držav. Ob koncu svetovne vojne je hotela zasesti tudi severni del Sahalina, a morala se je pozneje pred boljševiki zopet umakniti ter si je zagotovila le eksploatacijo pretrolejskih vrelcev.

Za razvoj moderne industrije manjka Japonski poleg petroleja predvsem tudi železne rude in premoga, zato je pač naravno, da išče teh surovin v svoji najbližji okolici, na Kitajskem in

posebno v Mandžuriji,

ki se drži že okupirane Koreje. Znani svetovni potnik Collin Ross piše v svojem pred par leti izišem delu »Das Meer der Entscheidungen, Beiderseits des Pazifik« (Brockhaus, Leipzig, 1925), da so si Japonci s pomočjo južno-mandžurske železnice v tej kitajski provinci ustvarili takozvani vertikalni trust, ki ima polovico vladnega in polovico privatnega kapitala. Ta družba ima lastne luške naprave, parnike, premogokope, železne rudnike in plavžve, tovarne za lokomotive, plinarne in elektrarne, oprekarne, steklarne, tovarne za porcelan. Ima celo lastne hotele, laboratorije, vzorne farme in t. d. Peča se tudi s pridelovanjem tako zvanega »soja«-fižola, čigar produkcija je v Mandžuriji tako bogata, da si je Čangtsolin samo s tem fižolom nabavil 50 aeroplanov ter opretil celo svojo armado. Ta fižol je silno uporaben ter služi za izdelavo olja, mila itd., deloma celo kot hrana za ljudi in preostanki za živino.

Lahko nam bo torej razumljivo, zakaj so Japonci s tako vnemo podpirali svojega mandžurskega prijatelja Čangtsolina, dasi jim v striktno kolonizatoričnem oziru Mandžurija ne nudi ravno posebnih ugodnosti. Mandžurija ima nekako srednje-evropsko podnebje ter šteje danes samo kakih 22 milijonov prebivalcev, vzela bi pa lahko še nadaljnjih 40 milijonov ter bi bila eventuelno primerna tudi za evropsko kolonizacijo, toda Evropejci pri delu, bodisi kot poljedelci, bodisi kot delavci nikakor ne morejo konkurirati s kitajskimi kuliji vsled velikanske pridnosti in nizkega življenjskega standarda teh ljudi. Zato celo Japonci s Kitajci ne morejo tekmovati ter so kljub vsem ugodnostim spravili v Mandžurijo le kakih sto tisoč svojih izseljencev, dočim iz ostale, gosto naseljene, »prave« Kitajske prihaja semkaj vsako leto 400.000—500.000 ljudi, tako da Japonci tu poleg Kitajcev številčno tako rekoč izginjajo. Za Japonce je dežela tudi nekoliko premrzla in Collin Ross pravi, da Japoncev nič kaj posebno ne vleče govedoreja in sploh evropski način poljedelstva, za kar bi bila Mandžurija najbolj pripravna.

Tudi v Korejo so Japonci po zahtevu istega pisatelja spravili komaj 250.000 svojih ljudi ter jo predvsem gospodarsko eksploatirajo. Zato je dalje časa

gledajo proti jugu

ter so prav zadovoljni, da se jim je ob koncu svetovne vojne posrečilo obdržati kot mandatarno ozemlje prejšnje nemške posesti v Mikroneziji severno od ekvatorja, Maršalske, Karolinske in Marijanske otoke. Tudi se že od prej r. i. naseljujejo po drugih tihomorskih otokih. Posebno važni so v tem oziru Havajski otoki, kjer to le bolj slučajno l. 1898. Amerikanci dobili oblast v roke, v naseljevanju so jih že takrat bili Japonci prehiteli. Danes šteje to

otočje kakih 230.000 ljudi, a od teh je le še kakih 20.000 polinezijskih de iacinov. 20.000 Kitajcev poleg razne mešanice, a preko 110.000 Japoncev. Glavno mesto Honolulu, tako zvali »Gibraltar Pacifika« ima ameriško posadko, ki šteje okrog 20.000 mož in med njimi tudi mnogo Slovencev. — Japonce pač naravno vleče na jug, v redko naseljeno, danes bele

Avstralijo ter na Filipine,

kamor imajo iz Formoze samo še dva dni vožnje. Zato iščejo oporišč ob vzhodno-azijskem obrežju od Formoze do Mandžurije ter so bili vedno pripravljeni podpirati eno ali drugo vojskujočih se strank na Kitajskem. Na drugi strani pa interesi belega plemena nalažajo Angležem in Amerikancem dolžnost, da pri obrambi Pacifika nastopajo skupno in sporazumno, kar jim je tem lažje, ker se jim nudi prilika, da napadejo Japonce pri njihovem eventuelnem pohodu proti jugu od obeh strani iz boka. Angleži iz Wejhajveja, Hongkonga in silne pomorske baze v Singaporu, glede katere je že ponovno bilo razburjeno javno mnenje na Japonskem. Obrambo Filipinov bi Amerika v glavnem prepustila angleški mornarici, dočim bi se glavna moč ameriškega brodograja opirala na Havajske otoke. Collin Ross pripoveduje, da so se v tej okolici l. 1925. vršile velike vaje ameriške vojne mornarice in da je bilo ob tej priliki v havajskih vodah zbranih 125 vojnih ladij, res imponantno število, ki kaže, da se Amerikanci prav resno pripravljajo za vsak slučaj. Ob takih prilikah ameriška mornarica tudi redno obišče avstralske luke ter se tu vršijo slovesne manifestacije, poudarjajoč najože pobratimstvo obeh političnih narodov anglosaškega plemena. Ob času velikih odločitev v Pacifiku bo torej to plemo nastopalo skupno in danes se že tudi jasno vidi, da se bo tej skupini pridružila tudi na nacionalni bazi

zedinjena Kitajska.

Na ta način pa je tudi za dolge dobe onemogočena in že vnaprej poražena japonska zamisel o prevladi žoltega plemena v Tihem morju pod zastavo vzhajajočega solnca.

Motociklistične dirke

Glavna dirka kat. 250 kub. cm. na pet krogov.

Startalo je pet dirkačev. Prvi Rado Stajič (Belgrad) 4.44%; druga Minka Zagarjeva 5.00%; tretji Manfred Rist (5.21%). Odlično se je izkazala Minka Zagarjeva, ki je v znatni distanci prehitela ostale tri dirkače.

Glavna dirka kat. 350 kub. cm. na 10 krogov.

Prvi Anton Uroič (Zagreb) 7.34; drugi Oto Kūhar (Maribor) 7.34%; tretji Sandler (Graz) 8.07%; četrti Trampuš.

Glavna kolesarska dirka na 5 krogov.

Tik do cilja so vozili dirkači v strnjeni skupini, borili so se morali z vetrom. Prvi Kosmatin (Primorje) 9.23%; drugi Persin (Ilirija) 9.23%; tretji Abulnar 9.24%.

Dirka z motorji s priklopicami za častno darilo ljubljanskega občinskega odbora.

10 krogov, štiri dirkači. Zelo zanimiva točka. Dirkač Valter Stuzzi je zavozil iz proge ter s tem zamudil izgled na boljše mesto. Prvi Vladimir Jakušič (Zagreb) 8.06; drugi E. Rossa (motoklub Ljubljana) 8.50; tretji Valter Stuzzi 9.10%; četrti Jakob Mrzlikar 9.15.

Dirka novincev kat. 350 kub. cm. 10 krogov.

Prvi Slepčević (motoklub Ljubljana) 8.19%.

Glavna dirka kat 350 in 500 kub. cm. 20 krogov.

Startali 4 dirkači. Prvi Anton Strban (Zagreb) 14.52%; drugi Anton Uroič (Zagreb) 14.53%; tretji Oto Kūhar (Maribor) 15.06%.

Dirka za častno darilo mesta Ljubljane.

10 krogov, 5 dirkačev. I. A. Strban 7.40%; II. A. Uroič 7.41; III. Slepčević 8.18; IV. Trampuš 8.42%; V. Rist.

Ob 8 zvečer se je vršil v hotelu Strukelj prijateljski sestanek dirkačev kjer je vodstvo motokluba »Ljubljana« razdelilo darila in jim častilo k doseženim uspehom. Najboljši vozni čas pri dirki je bil 86 km na uro.

Vsa prireditelja se je prav lepo izvršila, k čemu je gotovo mnogo prispevalo tudi orožništvo in vojaštvo, ki je vzdrževalo red. Nedeljske motociklistične dirke so vzbudile med občinstvom mnogo zanimanja in navdušenja za motociklistični sport

Moč in sila

Moje žene ni bilo moči več zadrževati doma, kar je bila izvoljena v odbor ženskega društva. Njena funkcija je bila neznatna, kajti izvolile so jo za pomožno podtajnico pomožne tajnice glavne tajnice.

Toda ta neznatna pozicija v klubu je nikakor ni motila, pač pa nasprotno: odločena je bila, da se povzpne višje in višje.

»Slučajno sem zvedela,« mi je dejala skrivnostno, »da namerava predsednica v najkrajšem času resignirati na svoje mesto in ekskutivni komite bo izbral iz svoje srede drugo predsednico. Ko bo prišlo do volitve, bo v celotnem odboru ena sama oseba, ki bi bila zmožna zasesti izpraznjeno mesto in ta oseba — sem jaz.«

»Le malo poglej okoli sebe,« je brnela dalje, kot motor aeroplana. »Edino, kar prihaja danes na poštev, je osebnost in privlačna sila. Vsaj tako sem brala v oglašju. Hirst & Smith namreč inserirajo ter garantirajo, da v šestih lekcijah vsakogar pouče, kako pridobiti močno in silno osebnost. Zato sem poslala pet funtov ter naročila celoten tečaj. V šestih tednih se ne bo nihče mogel upirati moji najmanjši želji in ukazu.«

To je kazalo, da mi bo še trda predla, vendar pa me je navdajalo upanje, da bo žena vso svojo sebnost izčrpala v ženskem društvu, ter bo zame le prav malo ostalo, ali celo nič.

A motil sem se. cel teden je na meni iz-

vajala svoje poizkuse. Sredi med večerjo me je pričela srečo gledati, česar seveda nisem mogel prenašati.

»Vidiš, niti mojega pogleda ne vzdržiš,« je dejala, ako sem se ozrl v stran.

Vsak dan je postajala neznosnejša. Trgovce je strahovala s svojo osebnostjo, mlekarico, peka, mesarja i. t. d. Koncem šeste lekcije je bila popolnoma predrugačena. Se celo obleke si je dala predelati, tako da so se podale njeni osebnosti.

»Odbor mi je poslal pismo,« mi je triumfalno naznanila neko opoldne. »Moja osebnost že učinkuje. Izgleda, da me nameravajo takoj postaviti za predsednico.«

Ko sem isti večer prišel domov, sem našel ženo vso v solzah.

»Kaj pa naj to pomeni?« sem vprašal prestrašen vsled njenega nenavadnega vedenja. »Pa menda vendar nisi bolna? Jaz sem pričakoval, da te najdem veselo razpoloženo ker si postala predsednica.«

»S-s-s-s-aj nisem p-p-p-postala,« je s težavo izvila iz sebe. »Niso me klicale radi predsedstva. Pač pa so mi povedale, da naj se radi svojega nenavadnega vedenja v zadnjem času opravičim in da mi najbrže ne ugaja pomožno podtajniško mesto.«

»No? In kaj potem?« sem vprašal.

»Rekle so mi, da naj raje resigniram na to mesto,« je dejala med jokom in stokom.

»Hm, kaj pa vsa tvoja šesttedenska priprava? Mar nisi poskusila z osebnostjo?«

Žena si je otirala oči ter dejala: »Pojdi se solit z osebnostjo. Večerjajva, potem pa greva v kino.«

Njeno mojstrsko delo

»Menda ti je znano, da pridejo Brownovi na večerjo, zato bom jaz popravila, ako ti nočeš,« mi je dejala moja žena.

»Kaj boš popravila?« sem vprašal, dasi sem dobro vedel, kaj misli: namreč, v jedilnici pobeliti strop, kjer je v obsegu okolu dveh metrov odpadel omet.

»Sam veš, kaj mislim,« je odvrnila. Medtem ko bom jaz kuhala, pripravi apno, ga zmešaj z vodo ter naredi ono, saj se ne boš dolgo zamudil.«

Nič kaj rad sem odložil časopis ter šel za ženo v kuhinjo, kjer sem poiskal lonec in napravil belilo, kakor sem pač vedel in znal. Nato sem šel iskat velik čopič in ko sem ga našel, sem se vrnil v kuhinjo, pograbil lonec ter šel na delo.

Najpreje sem strop izpral z vodo, potem pa prišel z beljenjem. Toda, takega belila še nisem videl, gosto je bilo in le s težavo sem vlekel čopič sem in tja. Tudi prijeti se ni hotelo. Kar sem ob četrti na peto uro spravil na strop, to je bilo ob pol petih že na tleh, to se pravi, na preprogi. Po obrazu sem bil ves bel in tudi v oko mi je padlo, a nič škodovalo, kar se mi je še posebno čudno zdelo. Nekaj ni bilo v radu z mojim belilom, to sem vedel.

Kjer pa je volja močna — in moja ženka ima voljo — tam se vse naredi. Zlezel sem vrh lestve, poiskal v loncu par debelih koscev belila ter z roko razmazal po stropu. Sedaj je držalo in kmalu sem bil gotov.

Večerja je bila izvrstna. Juha okusna, ribe ravno prav pečene in pečenke mehke, kolikor je pač mogla biti. Mr. in Mrs. Brown nista mogla prehvaliti moje žene kot kuharice.

»Nič se ne bom hvalila, vem kaj znam,« je dejala skromno. Videlo pa se ji je, kako dobro ji je pohvala.

»Toda, počakajte, kaj še sledi. Vi niti ne slutite, kako dobro, sladko pašteto sem napravila. Nalašč za nocojšnji večer sem jo naredila in sicer prav za vaju, Mr. in Mrs. Brown. Stavim, da kaj takega še nista okusila, ne, še nikdar v vsem vajunem življenju.«

Mica je pospravila in kmalu nato je ležala pred nami pašteta.

»Jaz bom kar pričela,« je dejala Mrs. Brown ter prišla za žlico. »Moj mož William je cel volk na pašteto,« je dostavila ter nagnjeno pogledala svojega moža.

Brown je zajel ter naskel v usta, da so se mu kar lica nategnila. Takoj pa je obraz nakremžil v neverjetno spačene gube.

»No, povejte, ste li kaj takega že kdaj pokusili?« je vprašala moja žena.

»Gru-gru-gu-gu,« je odvrnil Brown.

Trdil se je, da bi nekaj povedal, a nič ni spravil iz sebe. V lice je postal rdeč, roko je pritiskal na usta, skočil kvišku ter nlanil

S poslanci - radikali

Rekel bi, da so se naravnost izrgali iz narodne skupščine. V narodni skupščini je nastal red, puntarji skupščinskega poslovnika in avtoritete so bili na hladnem in že je peljal sobotni belgrajski brzovlak osem mladih radikalnih poslancev in jih nam prepodal v toplem nedeljskem jutru na ljubljanskem kolodvoru. Cvetkovič, Valter, Parežanin, Dimitrijevič, Popovič, Jovčič, tajnik skupščine Popovič, dr. Jevremovič. Ravno prav, da je v Ljubljani velesojem in na mah nam je bilo mogoče predstaviti gostom sliko slovenske pridnosti in napredkaželjnosti.

Vtis je bil izreden. Poslanci so se razpršili med številne obiskovalce, razdelili po razstavljalnih prostorih, spustili se v pogovore s trgovci, nekaj kupovali, drugod zopet jemali naslove, da sami uporabijo ali priporočijo firmo drugom. O vsem so dejali, da je ljubljanski velesojem krepak dokaz, kako naravna je pravzaprav misel zedinjene Slovenije.

Ko smo v hitrici preleteli Ljubljano, ogledali seveda Stadion, Jugoslovanske tiskarno, zadruga in gospodarska središča, so bili gostje v družbi g. oblastnega predsednika dr. Natlačenca in g. prof. Remca na potu na našo Gorjanko. Dan, ki ga je bil vesel tujec in domačin. Nad našo zemljo se je razlilo neskačeno solnce; v zelenju se nikjer kakih znakov uvenelosti, dozorevanja, ampak le svežosti; gorski grebeni točno očrtani, kot da jih je kdo narisal. V takem razpoloženju, drveč mimo naših društvenih domov, hranilnic in posojilnic, cerkva, obdanih belih hiš in vasi, o katerih so spravevali posamezno, kako se ženejo to mesto, v razgovoru o politiki, družabnem življenju smo se znašli na Bledu, ki je že docela oživilen in oddan gostom iz seve prav do septembra.

Kaj pravijo radikalni poslanci? Eden izmed njih je hitro navezal spomine na zibelko našega osvobođenja in simbolično prikazal sliko, kako je šla deputacija jugoslovanske omladine nasproti dr. Korošču, ki je bil na potu v Zenevo, ter mu izročila diplomu častnega predsednika takratne omladine v Švici. »Meni ta slika ne gre iz glave in že takrat mi je bilo sodelovanje s Slovenci, organiziranimi v slovenski ljudski stranki, ideal, kojega izvršitev more le koristiti posameznim narodom in skupni državi. Ideal se danes izpolnjuje.«

Govorili smo torej v glavnem o vlogi Slovencev, slovenske ljudske stranke v naši državi, o trenutni politiki, namerah vlade in opozicije. Poslanci so zatrjevali: Slika, ko je že cvetela v Belgradu doba denunciranja Slovencev, je tako omedlela, da je po večini že izginila in se ne povrne več. Slovenec ima zopet neskaljen ugled. Za nas je dejstvo, da je slovenski narod politično organiziran v slovenski ljudski stranki, da je ta stranka religiozna, kulturno in gospodarsko tako ukoreninjena, da si ni mogoče predstavljati Slovenije brez nje. Poleg tega ima v dr. Korošču osebnost, ki je ne samo jaka, ampak vseskozi ustvarjajoča in državniška. Vladati proti Slovincem se ne more; kakor ni Srbije brez radikalne, in Slovenije brez Koroščeve stranke, ni tudi dobre vlade brez ene ali druge. Sedanja zveza med nami in vami ni samo politična, ampak ena najnaravnejših. Nihče od nas ne misli, da bi ji bila prisojena kratka doba.

Kar se tiče radikalov samih, so dejali gg. poslanci, so strankarske razmere po večini že urejene. Stari gospodje so odnehali, memorandum je šel v arhiv, vlada dobila v klubu popolno zaupnico. Sedaj bomo delali na spojitvi organizacije; pri tem je za nas najvažnejše vprašanje, kako ustanoviti moči stranke odgovarjajoč tisk.

Trenutno — nič novega. O politvah ali spremembi vlade ni govora. Sicer pa malega razbijanja opozicije ni treba vzeti pretrgačeno. Se bo že naveličala. Da vlada ne misli popustiti od programa, skupščina pa ne od dela in reda, se vendar lahko sklepa iz njeenega zadržanja, predvsem pa ravnanja eneega glavnih činiteljev, skupščinskega predsednika dr. Periča, ki je energično še vedno vzdržal red in znal braniti avtoriteto. Če Pribičević vpije, je to vpitje edine misli — nenastitljive želje po oblasti.

Gg. poslanci so se napeto zanimali za naše zadrugišništvo, prosvetno in društveno življenje, za naše narodne manjšine na Primorskem in Koroškem, za delo naših samouprav. Z nami vred so bili istega mnenja: Samouprav je preveč, upravni stroški vseh so preveliki; nekatere so tako majhne, da se niti razgibati ne morejo. »Tudi radikali smo za razširjenje samouprav, njihove moči in finance. Da do tega pride, ne verjemo samo, ampak tudi vemo, ker je to naš političen program.«

Slovenija je zapisana v naši notranjosti in je ne izbrišete več. Njen napredek — naš ponos, pa naj bomo v vladi ali opoziciji. »Skoda, da so se morali tako hitro odzvati klicu dolžnosti in se vrniti v parlament! Sicer pa — za zblíževanje imamo še lepo dobo pred seboj!« Dr. Č.

Novosadska vremenska napoved. Tiho in lepo v celi državi. Dežja ne bo.

Dunajska vremenska napoved za 12. junij: Po dežju bo hladno, izpremenljivo vetrovno vreme.

Nobile in Italia sta na varnem

v Milan, 11. jun. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča »Corriere della Sera« o vzrokih nesreče zrakoplova »Italia«, je general Nobile v megli in viharju zgubil vodstvo zrakoplova, ki je bil obtežen z ledom, tako da ga je vihar gnal proti severovzhodu, ker ni imel več zadosti bencina, da bi dosegel Spitzberge. Ker pa se je bilo bati, da bo vihar zagnal zrakoplov proti Franc Jožefovi deželi ali proti Baremskem zalivu, je Nobile smatral, da je bolje, da se v silo spusti na led v bližini Spitzbergov. Pristanek na razpokanem ledu je bil zelo težaven. Ko je zrakoplov butnil ob led, so rešila posadko glavne gondole samo pnevmatična ležišča, potem je zrakoplov brez te gondole zopet šinil kvišku in plaval dalje s tremi gondolami pri motorjih, dokler ni bil porabljen ves plin. Posadke v teh gondolah imajo pri sebi zadostne množine hrane. Pri njih se nahajata učenjaka dr. Pontemoli in češkoslovaški profesor Behounek, dočim se švedski meteorolog Malgrön najbrže nahaja v gondoli pri Nobilu, kjer se nahajajo tudi trije navigacijski častniki, korvetni kapitan Sappi, poročnik Viglieri in zrakoplovni inženjer Trojani, dalje tehnik Cecioni, podčastnik Arduino in radiotelegrafist Biaggi. — »Italia« poroča brezlično, da je moštvo posadke rešeno in da so samo trije člani bili ranjeni. Moštvo so je razdelilo v dve skupini. Ena skupina je šla v smeri proti severni obali Spitzbergov. O njih ni nobenih vesti. Večina moštva se nahaja na potujočem ledu v smeri proti zahodu. Nujno prosijo za pomoč, za živčev in zdravila, ker imajo zaloge samo za 6 tednov. Nujno zahtevajo lomilce ledu, ker je samo z njimi mogoča rešitev.

V Italiji vlada splošno veselje, da se je vpostavila možnost zveze s posadko »Italije«.

Skrb povzroča okolnost, da je en del moštva, še preden se je mogla vzpostaviti brezlična zveza, bil odposlan na severni rtič, da poišče pomoč, pa se dosedaj še ni vrnil. To moštvo ima s seboj samo malo živeža, tudi nima s seboj izvežbanih smučarjev ali turistov. Upanj je, da bomo mogli posadko »Italije« rešiti v nekaterih dneh.

Letalski kapitan Maddalena je z vodnim letalom »Savoia 55« došel v Curih. Ker radi slabega vremena ni mogel leteti naravnost preko Alp, je letel preko Marseille, Lyona in Zeneve v Curih. V Marina di Chiesa se pripravljala še ena pomožna ekspedicija pod poveljstvom letalca Panso.

Kakor se doznava iz prvih vesti, ki jih je poslal general Nobile italijanski vladi, se je pri pristanku poveljniška gondola odločila od oboda zrakoplova. V tej gondoli se je nahajal Nobile z osmimi člani posadke, ostalih sedem mož pa je ostal na zrakoplova zavlekel okoli 30 km dalje proti vzhodu. Obe skupini se nahajata na skrajni severovzhodni točki Spitzbergov. V enih treh gondolah, ki se nahajajo pri motorjih, se nahajajo trije mehaniki, dva strokovnjaka, en monter in častnik »Popola d'Italia« dr. Lago. V ogrožju zrakoplova se nahajajo živila in pitna voda.

Zdravniki na parniku »Citta di Milano« je Nobilu sporočil, katera zdravilna sredstva naj uporabljajo. Geografski položaj posadke se je spremenil, ker se nahaja na potujočem ledu.

Državni podtajnik Mariani je zaprosil sovjetskega atašeeja, da pošlje kot pomožno ekspedicijo na pomoč generalu Nobilu močne lomilce ledu. Sovjetska vlada je prožnji takoj brzovojno ugodila.

Sporazum med železnicami

v MÜNCHEN, 11. junija. (Tel. »Slov.«) Železniške uprave avstrijskih, češkoslovaških, italijanskih, madjarskih in jugoslovanskih železnic in bivše južne železnice, so dne 8. in 9. t. m. zopet v Münchenu razpravljale z nemško državno železniško družbo radi ureditve prometa avstrijskih in češkoslovaških železnic med Jadranom in nemškimi Severnim morjem. Pri tem se je posrečilo po dolgih razpravah skleniti dogovor in doseči v tem vprašanju sporazum. Težišče dogovora je v tem, da se je sklenila mejna črta, od katere dalje imajo gotove pokrajine prednost pri jadranskih odn. pri severnih pristaniščih. Podrobnosti dogovora morajo potrditi še nadzorstvene oblasti. Bistvo sporazuma je v tem, da se češkoslovaška potom kompromisa razdeli v dve sferi, ki stremita proti Severnemu morju in proti Jadranskemu morju. Izdelala se bo tudi nova tarifa. Provizorična pogodba, ki poteče 30. junija, bo ostala v veljavi, dokler se ne izdela nova tarifa.

Beneš in Marinkovič v Bukarešti

v Bukarešt, 11. jun. (Tel. »Slov.«) Iz dobro informiranih krogov se doznava, da bo-ta češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš in jugoslovanski zunanji minister dr. Marinkovič dospela v Bukarešt 19. junija. Prihod časnikaških delegacij iz Jugoslavije in Čehoslovaške je napovedan za dan 18. junija. Tiskovna konferenca male antante bo 19. junija, da ne bi seje tiskovne konference bile istovrsno s konferenco zunanjih ministrov male antante.

Socialisti odložijo mandate?

v Praga, 11. jun. (Tel. »Slov.«) Na seji vseh socialističnih strokovnih zvez, ki je bila včeraj v Pragi, je bilo sklenjeno, kakor poroča neka tukajšnja korespondenca, da se kot skrajno sredstvo proti nameravanemu noveliranju socialnega zavarovanja, ki ga namerava izvesti vladna večina že te dni, napove v Pragi generalna stavka, ki bi se potem razširila na vso Češkoslovaško, in da odloži svoje mandate vseh 114 socialističnih poslancev. Ta vest se potrjuje z zelo resne strani. Zastopniki vladnih strank pa izjavljajo, da bi češkoslovaški parlament ne postal dela nezmožen, tudi če vsi socialistični poslanci odložijo mandate.

Engliš najprej na dopust

v Praga, 11. jun. (Tel. »Slov.«) O vzrokih, zakaj je demisioniral češkoslovaški finančni minister dr. Engliš, poročajo »Lidove noviny« avtentično, da je finančni minister na zadnjem ministrskem svetu iz nujnih razlogov štedenja zahteval, da se državni proračun zmanjša za 5 odstotkov, vsled česar so nastale v ministrskem svetu difference, ki so povzročile, da gre dr. Engliš začasno za pol leta na dopust. Dr. Engliš namerava finančno ministrstvo zopet prevzeti, če se ugodí njegovi zahtevi.

Romunija dobi denar

v Berlin, 11. jun. (Tel. »Slov.«) Nemško-romunska pogajanja o končni ureditvi romunskih odškodninskih zahtev za denar, katerega je Nemčija izdala v Romuniji za časa okupacije, so se obnovila potem, ko je bilo več

Občinski tečaj v Laščah

Prvi uradno po oblastnem odboru prirejen županski tečaj z obvezno udeležbo občinskih zastopnikov, zlasti vseh županov in občinskih svetovalcev, zasluži, da mu posvetimo nekaj več vrstic, nego poročilom o občinskih prireditvah.

Znano je, da je prirejal že pred svetovno vojno županske poučne tečaje bivši deželni odbor kot uradne županske shode, da je prišel po svojem referentu in svojih uradnikih v neposreden stik z izvoljenimi zastopniki ljudstva v občinah.

Sledeč temu vzoru je sklenil tudi ljubljanski občinski odbor v svoji seji, da bo uradne županske poučne tečaje, ki jih je prirejela doslej županska zveza, prirejal odsej sam — vendar po iniciativi županske zveze. — Mislimo, da je to velik korak k izboljšanju občinske uprave, ki ga mora najtopleje pozdravljati vsak, komur je za napredek naših občin tudi v upravnem pogledu.

Velikolaški sodni okraj, kjer je tekla zibelka Levstiku, Sritarju, Trubarju, je bil določen kot prvi, da se zberejo njegovi izvoljeni mandatarji občin na prvi županski poučni tečaj, ki ga je uradoma sklical občinski odbor na nedeljo 3. t. m. v naravno lepem kraju, Velikih Laščah.

Dosegel je popoln uspeh. Nad 80 članov občinskih odborov z župani na čelu je z napeto pozornostjo in z živim zanimanjem sledilo govornikom in predavateljem.

Se posebno uraden značaj tečaja je bil dan, ker ga je otvoril in vodil sam predsednik občinske skupščine in oblastnega odbora, hkrati referent za občinske zadeve, dr. Marko Natlačen.

V svojem uvodnem govoru je zlasti poudarjal, kako naj bodo zastopniki občin (župani) strogo objektivni in izvršujejo svoje posle nesebično. S tem, da jih izvršujejo kot izvoljeni zastopniki ljudstva, ne smejo misliti, da mu izkazujejo usluge. — A v razmerju do nadrejenih oblasti naj bodo vselej vljudni. — Poučni tečaj, ki bodo po vseh sodnih okrajih, so potrebni, da se ustvari med občinami in oblastnim odborom čim večje soglasje. Pred očmi moramo imeti dobrobit in napredek naroda. — Nato preide občinski predsednik k poslom oblastnega odbora, rekoč, da hoče pomagati kmetskemu stanu v težkih trenutkih, ki jih preživlja. Pojasni tudi oblastne finance. Končno pozivlje občinske zastopnike: Podpirajte vi nas, kakor bomo mi vas, in za vse koristne posledice se bodo pokazale.

Predsednikov govor je bil živahno sklamiran.

Za njim je predaval kot od velikega župana delegiran zastopnik državne uprave vladni svetnik dr. Rudolf Andrejka o smernicah in predpisih za izvrševanje onih poslov, ki jih je država v okviru veljavnih zakonov izročila občinam odnosno županstvom in ki jih izvršujejo v tako zvanem izročnem ali prenešenem področju (delokrogu). — V tem pa občine niso podrejene neposredno velikemu županu, ampak so navezane v prvi vrsti na sreske poglavarje. — Tudi temu predavanju je sledilo živahno odobravanje.

Kot tretji predavatelj je podal obširna, točna in temeljita navodila občinski referent za cestne zadeve dr. Stefan Skubic o vseh vrstah javnih cest in potov, o načinu vzdrževanja, itd. Kako važna je ta snov, se je videlo, ko so se jeli oglašati občinski zastopniki z raznimi vprašanji, na katera jim je dal predavatelj točna pojasnila.

Naposled je predaval občinski revizor pri oblastnem odboru Fran Kristan o raznih panogah občinskega gospodarstva — poudarjajoč, kako potrebno je, da je to — zlasti denarno gospodarstvo pod neprestano javno kontrolo občanov in občinskega odbora. — Župani naj imajo čiste roke, pa bo vse v redu in dobro. Persekucij ni in jih ne bo. A če se zama, da kje ni kaj v redu, tedaj je treba to pač preiskati. Če ni krivde, se ne skrivi las nikomur. Seveda je treba, da so poštenti tudi ovaditelji. Red v občini, v občinskem gospodarstvu, zlasti pa v denarnem poslovanju je najboljši zaščitnik občinske avtonomije. Ako je red, oblastva nimajo povoda posegati vmes.

Vsi navzoči so vztrajali do konca, a ob sklepu se je v imenu zastopnikov občin zahvalil oblastnemu odboru in pa njegovemu predsedniku ter vsem predavateljem župan in občinski poslanec Strnad za lepo uspešno poučno prireditev, želeč, da bi se kmalu zopet ponovil tak tečaj.

Seja ministrskega sveta

v Belgrad, 11. jun. (Tel. »Slov.«) Dopoldne in zvečer je imela vlada sejo, na kateri se je razpravljalo predvsem o delu v skupščini in pa o raznih zakonskih predlogih, ki so jih ministri skupščini predložili. Poleg tega so se proučila poročila finančnega ministra iz Londona, ki so zelo ugodna. Računa se celo, da se bo posojilo prihodnje dni že podpisalo.

Vojaška imenovanja v Italiji. Komandant v Siciliji general Scipione, ki je bil v vojni namestnik šefa generalnega štaba, in general Bazan, ki je generalništabni šef fasilistične milice, sta bila imenovana za armadna komandanta.

razgovorov med predsednikom nemške državne banke in guvernerjem francoske narodne banke o nemško-francoski podpori za stabilizacijo romunske valute. V Berlin sta dospela podguverner romunske banke Ciriapescu in bivši romunski finančni minister Antonescu.

Če se kraljica modernizira

v Teheran, 11. junija. (Brz. »Slov.«) Po kratkem bivanju v Reštu in Kašvinu je kralj Amanullah došel v Teheran. Mladi prestolonaslednik je sprejel kralja pred vratmi in spremljal v palačo. Tu je pričakoval kralja Rizašah. Po orientalski navadi ga je pozdravil s poljubom. Perzijski parlament je dovolil za sprejem Amanullaha v Teheranu visok kredit (v jugoslovanski valuti 26.000.000 Din). Glavno mesto je bilo slovesno okrašeno. Še večje zanimanje kakor kralj je vzbudila kraljica Turaja, ki je kljub protestom tamošnje duhovščine prišla v evropski obleki brez zakritega obraza. Naprednejši krogi so mnenja, da bo ta vzgled mohamedanske kraljice našel v Perziji posnemovalke. Pri sprevedu je kraljica res nosila evropsko obleko. Vendar je bila ogrnjena preko nosu in preko ust s povsem tenkim pajčolanom. To je povzročilo svedeništvu, ki je opravljalo ceremonije, velike preglavice, ker niso znali z njo ravhati po predpisih.

Kongres čsl.-jug. lig

v Praga, 11. jun. (Tel. »Slov.«) Včeraj je bila otvoritvena seja IV. kongresa Češkoslovaško-jugoslovanske lige, katere sta se udeležila češkoslovaški prosvetni minister dr. Hodža in jugoslovanski minister Trifunović, kakor tudi zastopniki mnogih kulturnih institucij obeh držav. S kongresa so odposlali pozdravne brzovojke kralju Aleksandru in predsedniku Masaryku.

Časnikarji zbirajo

v Bukarešt, 11. jun. (Tel. »Slov.«) Dane je bil v Bukarešti otvorjen kongres poljsko-romunske časnikarske unije, na katerem je bila sprejeta resolucija, ki med drugim zahteva tvoritev direktne telefonske zveze med Varšavo in Bukarešto.

Kdo bo general Kitajcev.

v London, 11. jun. (Tel. »Slov.«) Po zavzetju Pekinga je vrhovni poveljnik nacionalističnih čet odstopil s svojega mesta. Smatra se, da nacionalna vlada njegove umaknitve ne bo sprejela. Če bo vrhovni poveljnik pri svojem sklepu vztrajal, bo postal vrhovni poveljnik general Feng, ki je prvi vkorakal v Peking.

Komunisti - korupcijonisti.

v Moskva, 11. jun. (Tel. »Slov.«) Pri Črnem morju so zopet odkrili obsežno koruptno afero mnogih komunističnih veljakov. Aretiran je bil ravnatelj pristanišča Novorosijskega, Gerimoko. Vlada je dalje zaprla v guberniji Smolensk 33 državnih uradnikov, obtoženih radi korupcije.

Še zidati ne smeš po svoje.

v Inomest, 11. jun. (Tel. »Slov.«) Fašistovski tisk zahteva izvedbo italijanskega stavbnega načrta pri vseh novih stavbah na južnem Tirolskem. Kdorkoli prosi za stavbeno dovoljenje, se naj slednjemu da le pod pogojem, da bo zidal v italijanskem predpisnem slogu.

nju cementne cevi v kanal v Einspielerjevi ulici. Trinožno stoji, preko katerega teče pri puščanju cementne cevi vrh, je padlo nanj tako nesrečno, da je dobil pri tem notranje poškodbe. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v bolnico.

Policijska kronika. Dnevno poročilo poveljstva drž. varnostne straže z dne 11. t. m. vsebuje eno aretacijo (radi potepuša) in več prijav (radi prekrščenju policijske ure, neprevidnega kolezarjenja, avto predpisa, nezgode in najdbe).

Celje

Se ena proslava dr. Schwabove 60 letnice. Celjsko pevsko društvo, kateremu je bil skladatelj dr. Schwab dalje časa pevovodja, se bo spominjalo njegove 60 letnice s koncertom, ki ga priredi v soboto 16. junija ob pol 9 zvečer. Društvo je dobilo letos novega pevovodjo v osebi mladega učitelja g. Josipa Šegule, gojenca ljubljanskega konservatorija, ter obeta koncert mnogo solidnega užitka. Na spored so mešani zbori Vodopivca, dr. Schwaba, J. Jovica, Adamiča ter Adamičev moški zbor »Zdravica«. — Koncert se vrši v veliki dvorani Celjskega doma.

Poroka. V St. Juriju ob Taboru se je poročil 10. junija g. Ivan Deželak, posestnik v Laškem, z gđno Fani Slatinsekovo iz Ojstrške vasi.

Samega sebe po glavi. Kaj rado se sišči, da SLS premalo pozornosti posveča državnim nameram. Koliko pozornosti jim posveča, tu ne bomo ugotavljali. Morda bi bilo res bolje, da se navadimo od demokratov vsako pridobitve kolikor mogoče široko in zabeljeno s eventualnimi domislicami iz uredništva razbobotati. Res pa je, da SLS ne more imeti absolutno nobenega interesa na uradništvu, ki se danes slepo drvi za bankrotsko demokratsko politiko in ki niti v svojem službenem nastopu ne more varovati potrebne nevtalnosti. Najmanj za nesramnost moramo žigosati nastop finančnega stražnika, ki pride na orlovsko telovadno prireditve v civilni obleki s sokolskim znakom in na opozorilo rediteljev, da je vstop dovoljen le proti vstopnini, pove, da je službeno navzoč. Ta slučaj se je zgodil pred kratkim v bližini Celja. Našteli bi pa sorodnih slučajev lahko še več. Da SLS nima interesa na takih državnih uradnih uradnih, je pač jasno. A nima interesa niti država, ki rabi zgolj objektivne in taktne uslužbenke. Drugič ne bomo ničesar več zapisali, a tem izdatneje pokazali, da nas nadutost demokratskega uslužbenca ni prav nič strah.

Dopisi

Kranj

Klerikalna preganjanja. Pod tem naslovom je objavilo »Jutro« daljši članek, pisan seveda v pristno jutroško-olikanem narečju in načinu, v katerem se strahovito zgraža nad premeščenjem sreskega veterinarskega referenta g. Filipa Pohorja iz Kranja v Ub v Srbiji, češ, da je padel kot žrtve klerikalne gonje. Resnica pa je ta-le: Z malimi izjemami vse občine kranjske okraja so zahtevale s pismeno vlogo, da se jim nastavi kot sreski veterinarski referent g. Bedenk, so to zahtevo vztrajno in opetovano ponovile, navedle za svojo zahtevo tehničnih dokazov in dejstev ter celo zadevo tirale toliko časa in tako ostro, da se jim je na podlagi teh dejstev ugodilo. Zahtevali so to namestitve ne samo pristasi SLS, ampak tudi bivše SKS prav tako odločno. Resnica je tudi, da se je g. Pahor znal nekaterim našim ljudem res prikupiti in se je zato poskušal potruditi, a pretežna večina kmetovalcev je vztrajala pri svoji prvotni zahtevi. Te zahteve pa prvotno niso stavili vodilni krogi SLS niti je niso podpirali kdovekak odločno, ampak je izšla iz vrst kmetovalcev. Vsekako se nekaterim zdi čudno, da se je SLS potem zavzela za gospoda, ki ni pristasi SLS, kakor to »Jutro« trdi, storila je to le na izrecno in ponovno zahtevo onih, ki so najbolj zainteresirani na okrajnem živinozdravniku. Da pa o zaslugah in sposobnostih g. Bedenka še ni znano ničesar, kakor trdi »Jutro«, tudi ni in ne more biti res: Zakaj pa naj bi se bili kmetovalci potegnili zanj tako odločno? — Toliko v vednost tistim poštenim pristasm SLS, ki je pri njih po »Jutrovi« trditvi na nečuvane stvar vzbudila ogorčenje, ker »Jutrove« verne backe itak ne bo nihče prepračil, da je tak potek cele zadeve. — Še to bi radi omenili, da posebno lepo pristajo govori kranjskim liberalcem o preganjanju uradnikov druge stranke, ki imajo za jutraj in zvečer le še samo eno tolažbo: vlada bo padla, in eno upanje: SDS pride na vlado, in eno strast, potem klerikalce pomandrat, nasproti katerim se sedaj cede same lojalnosti. Ne pomislijo pa ti gospodje, da še nismo pozabili preganjanj naših ljudi v polpreteklem času. In ti ljudje govore o preganjanju!

Litija

Kot nekaj posebnega, naj se beleži tole. Kot čast in ponos farnih fantov je, da nosijo bandero pri procesiji o sv. Rešnjem Telesu. Drugačnega

mnenja pa so ti fantje iz vasi Šmartno pri Litiji. Letos so ti liberalni fantje sklenili, da se ne bo zvonilo ob škofovi tridesetletnici. Ker se je kljub njihovim protestom zvonilo, so sklenili, da se maščujejo s tem, da niso neeli velikega farnega bandera pri procesiji na praznik sv. Rešnjega Telesa. Tako je srameval v cerkvi medtem je 6 tovaršev iz podružnice veselo plapolalo pri procesiji. Mislil, da so se fantje dovolj osramotili sami pred vso velikansko župnijo.

Poročali smo o tatvini kipa Srca Jezusovega v kapeli v Javorju pri Litiji. Tat ga je res prodal nekemu možu na Primorskem za 180 Din. Ko je ta mož bral v »Slovenec«, da je kip ukraden, ga je velikodušno prinesel takoj nazaj v župnišče v Javorju.

Sport

DRŽAVNO PRVENSTVO V NOGOMETU.

I. kolo: Primorje:SASK 4:3, HASK:SAND 6:1, BSK:Gradjanski 6:1.

Prvo kolo tekem za državno prvenstvo v nedeljo je prineslo HASK-u lahko in visoko zmago nad precej glasovitim subotičkim SAND-om v razmerju 6:1. V istem razmerju je porazil tudi Belgradski SK svojega nasprotnika iz Osijske Gradjanski SK. Primorje je zmagovalo nad SASK-om šele po tretjem boju z razliko samo enega gola, vsled česar prihodnjo nedeljo v jevanški tekmi v Sarajevu ne bo imelo tako lahkega stališča kot HASK ali BSK.

Primorje je pričelo večeršnjo tekmo v odličnem stilu. Da ni že v prvih 15 minutah doseglo dveh od treh golov, je bil zgolj slučaj. Kasneje je postala igra odprta in je tudi SASK-ov forward prišel do besede. Vseled napak in negotovosti ožje obrambe Primorja je tudi dosegel tri gole. Po odmoru se je Primorje vrglo v boj z novim elanom. Forsiralo je tempo do skrajnosti ter že zgubljeno tekmo preokrenilo v sigurno in zaslužno zmago. Predtekmici: Primorje rez:Reka 5:0, Svoboda:Slovan komb. 4:0.

HAZENA.

Prvenstvena tekma med hazenskima družinama SSK Maribora in SK Ptuja v Ptuj je končala z lahko zmago Maribora. Rezultat se glasi 16:5. Ako hazenska podzveza ne bo odredila ponovnega termina za odigranje tekme Ptuj:Mura, je z nedeljsko tekmo med Ptujem in Mariborom končano pomladansko prvenstveno tekmovalstvo v mariborskem okrožju. Prvenstvo obdrži SSK Maribor, ki ima dejansko daleč najboljšo družino.

TENIS.

Četrtninale za Davis — Cup: Anglija:Nemčija 4:1, Holandska:Avstrija 3:2. V semifinale prideta na ta način Anglija in Holandska ter Češko-slovaška in Nova Zelandija. Ker je slednja že odpovedala sodelovanje, se bosta srečali v finalu evropske zone Češko-slovaška in najbrže Anglija.

OLIMPIJADA.

V nedeljo se je vršila tekma Urugvaj:Argentina za naslov olimpijskega prvaka. Najprej so imeli premoč Urugvajci, potem pa so zabili še Argentinci svoj gol, tako da je bil rezultat ob koncu tekme 1:1. Tudi podaljšek ni izpremenil rezultata. Ponovna tekma se vrši v sredo. Tolažilni pokal pa je dobila pri žrebu Holandska, ki ga je pa prepustila Chili.

Mladinske pokalne tekme (nogometne), ki jih razpiše vsako leto SK Ilirija, se bodo vršile letos v juliju in začetkom avgusta. Klubi, ki nameravajo prijaviti svojo udeležbo, se opozarjajo že sedaj, da pravočasno pripravijo svoja moštva. Starostna meja za igralce bo letos rojstno leto 1910. Udeležba je dovoljena tudi klubom, ki niso vključeni v LNP-u.

Radio

Sreda, 13. junija.

Zagreb: 20.35 Koncert (klarineta, vijolina in klavir). Weber: Koncert za klarinet in klavir op. 73. — Mozart: Koncert za vijolino in klavir, Es-dur — Cavallini — Bellini: Koncertna fantazija. — Breslau: 20.30 Koncert vojaške godbe. — Praga: 19 »Fidelio«, opera (Beethoven). — Leipzig: 21.15 Vesela glasba. — Stuttgart: 16.15 Popoln koncert. — Bern: 20.30 Arije, pesmi in recitacije; 21.20 Orkester. — Katowice: 20.15 Večerni koncert. — Brno: 20.30 Jugoslavanski večer. Kratke kulturen pregled, glasba in recitacije iz poezije. — Langenberg: 20.05 Poročila iz olimpijade v Amsterdamu; 20.15 Orkester. — Berlin: 21.15 Koncert skladb za čelo. — Davenport: 20.15 Laka instrumentalna glasba. — Dunaj: 19 »Carolina piščale, opera v 2 dej. (Mozart). — München: 20.30 Zabavni večer. — Milan: 20.45 »Il transito del Poverello«. (Farina in »Nazarete«, (Vitadini), dva oratorji.

ženih zasebnih in trgovskih nameštencev Slovenije v Ljubljani.

Izredni občni zbor »Umetniške Matic« bo dne 16. t. m. ob 8. uri zvečer v Narodni kavarni. »Dobrotac«, obsestrno podporno društvo poštnih nameštencev v Ljubljani opozarja svoje nad 45 let stare člane, da je čas za vpis v skupino »Bele« do 30. t. m. Vsak prizadelet naj pohiti, da ne bo pozneje kesanja. Doslej je prijavljenih nad 900 članov.

Gasilno društvo v Mengšu vabi 17. junija k blagoslovitvi nove motorne brizgane in vrtni veselici.

MARIBOR.

Ljudski oder. Danes ob 20. uri sestanek. Predava dr. J. Jeraj o bistvu ljudske dramatike. Priidite!

Cerkveni vestnik

Na praznik presv. Srca Jezusovega in celo osminjo, od 15. do 22. junija, bo v uršulinski cerkvi jutraj ob 6. uri sv. maša z blagoslovom, zvečer ob pol 8. uri govor in slovesne litanije. V nedeljo, dne 17. junija, odpadejo litanije ob 4. uri. K obilni udeležbi vabijo cerkveno predstojništvo.

Naše dijaštvo

Kamniško dijaško društvo »Bistrica« ima v sredo 18. junija ob 1. uri prvi poletniški sestanek v Društvenem domu v Domžalah. Radi skorajšnjih prireditev udeležba strogo obvezna. — Predsednik.

Glasba

Ant. Jobst, Odpevi k lav. litanijam. Cenjenim naročnikom sporočam, da je Zbirka razprodana.

Polzvedovanja

Naše so se v »Zvezdic« damske rokavice. Dobe se Razpota ulica 8.

Izgubila sem v nedeljo v mestu zlato zaponko z vdelanimi smaragdi. Ker mi je drag spomin na pokojno mamo, prosim najditelja, da jo proti nagradi odda upravi lista.

Uspeh letošnjega velesejma

Kakor malokateri prejšnji velesejem tako je dosegel letošnji prav lepe uspehe. Čeprav bi bilo po splošnem gospodarskem položaju pričakovati manjših uspehov, ker v našem gospodarstvu še ni nastopila doba dviganja, moramo z veseljem ugotoviti, da je letos popolnoma uspela prireditel.

Sicer pa je bilo na podlagi ogromne velesejske propagande pričakovati takih uspehov. Na desetletje in stotisoče je šlo iz velesejskega urada prospektov in cirkularjev. Samo reklamnih razglednic za velesejem je bilo razposlanih 50.000. In ni bilo kraja zlasti v Sloveniji, kjer ne bi vsel plakat-magnet za ljubljanski velesejem. Legitimacije se je prodajalo na približno 450 krajih. Tudi v inozemstvu se je vršila znatna propaganda, kar priča tudi francoska sekcija, ki jo je skupno z velesejem agilni ravnatelj jugosl. francoske agencije gosp. Mikolič. Naravno je, da je tako obsejna propaganda velesejske uprave pod spretnim vodstvom delavnega predsednika g. Bonača in organizatorja ravnatelja g. Dularja rodila lep uspeh, ki ga pričajo vsi obiskovalci.

Število obiskovalcev cenijo na 100.000. Zlasti je naravno bil znaten obisk iz Slovenije, potem pa tudi iz vseh krajev naše države (natančneje podatke še priobčimo). Tudi resni kupci iz inozemstva so bili dobro zastopani, prišli so n. pr. iz vseh sosednjih držav, Nemčije, Francije, Turčije, Anglije, celo Amerike in Egipta. Žal letos nismo mogli zabeležiti obiska Bolgarov. Zanimivo je, da postaja ljubljanski velesejem vedno važnejši za vse balkanske države in da so bili letos n. pr. tudi interesi iz Albanije.

Zlasti pa je razveseljivo dejstvo, da so mero-dajni faktorji pospeševali obisk šol in vojaštva. S tem ni pridobil samo velesejem, ampak v prvi vrsti mladina.

V poslovnem oziru moramo omeniti, da je večina razstavljavcev zadovoljna z doseženimi uspehi. Z uspehi je prav zadovoljnih 70%, kar je prav lep odstotek. Poslovanje je bilo skoro v vseh stro-

kah znatno. Izjemne so stroke, kjer so bili posli prav slabi. Skupno je bilo razstavljavcev čez 700, od teh 660 domačih, naravno največ iz Slovenije in Ljubljane. Pa tudi inozemstvo je bilo častno zastopano, najbolj naravno Avstrija, pa tudi druge države.

RAZSTAVA POHIŠTVA OSTANE.

Zaradi izredno velike zanimanja za pohištvo in da se stalno vrši propaganda za domačo obrt, ki je že na tako visoki stopnji, ostane pohišvena razstava še nadalje odprta, na kar opozarjamo vse zainteresente.

PREUREDITEV SEJMA.

Stavbe, ki so bile zgrajene leta 1921, so bile že dalj časa potrebne temeljite prenovitve. Zato se je velesejska uprava odločila za preureditev vseh stavb in fundiranje, tako da bodo zdržale še desetletja v bodoče.

KAJ BO V JESENI.

Ljubljanci in tisti, ki so se sedaj pritoževali, da je premalom zabave, bodo gotovo z veseljem sprejeli vest, da jim v tem oziru obeta izredno veliko Pokrajinska razstava »Ljubljana v jeseni«. Vršila se bo od 1. do 10. septembra. Program te razstave je zelo obširen. Zlasti je poudariti njen kmetijski značaj zaradi proslave 160 letnice obstoja »Kmetijske družbe za Slovenijo«. Obsegala bo: splošno kmetijstvo, mlekarstvo, sadjarstvo, čebelarstvo, vinogradništvo; povečano razstavo pohištva, vrtnarsko razstavo, poseben kmetijsko-strojni oddelček. Nadalje se bo ob tej priliki vršila razstava goveje živine in konj. Zelo zanimiva bo tudi razstava »Slovenska knjiga«, ki bo obsegala vso zgodovino in razvoj naše knjige, pa tudi tiskarske umetnosti pri nas.

Komaj se je torej končal velesejem, so se že pričele obširne priprave za jesensko razstavo, ki bo privabila gotovo vso Slovenijo in še nebroj tujcev.

Naša trgovinska bilanca

V mesecu marcu letos je znašal naš uvoz 118.094 ton v vrednosti 701.1 milij. Din: napram februarju t. l. je uvoz po količini narasel za 32.000 ton, po vrednosti pa za 79.4 milij. Din, napram marcu lani pa je bil večji za 29.000 ton, oz. za 103.9 milij. Din t. j. 32.5%, oz. 17.4%.

V zadnjih mesecih so podatki o naši zunanji trgovini naslednji:

	Uvoz	Izvoz
tis. ton milj. Din	tis. ton milj. Din	tis. ton milj. Din
povprečno 1927	111 607.2	354 533.4
januar 1928	82 591.9	312 430.4
februar 1928	86 621.7	295 439
marec 1928	118 701.1	364 503.2
april 1928	—	368 428.5

Kakor običajno je uvoz v marcu zelo visok, letos pa še znatno višji kakor lanski.

Glavni predmeti, ki smo jih v marcu letos uvažali, so (v milijonih Din): v oklepajih podatki za februar): bomb. tkanine 96.6 (97.4), volnene tkanine 51.3 (46.2), bomb. predvilo 48.3 (59.6), stroji in aparati 27.6 (28.9), razni jekl. predmeti 25.5 (24.4), bombaž sirov 22.3 (19.5), kava sirova 19.3 (12.9), kože 16.1 (18.8), prevozna sredstva 15.3 (13.2), železniški material 12.9 (9.2), elektrotehnični predmeti 10.9 (11) itd.

Skupno je znašal naš uvoz v prvih treh mesecih t. l. 1,914.6 milij. Din, izvoz pa 1,372.5 milij. Din, naša trgovinska bilanca je bila torej pasivna za 542.1 milij. Din.

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Konkurs je razglašen o imovini tvrdke Lud. Dolenc, trgovca z drobnim in modnim blagom ter pleteninami na debelo v Ljubljani; prvi zbor upnikov 23. junija, prijavitel do 25. avgusta. Ugotov. narok 15. sept.; nadalje o imovini Franca Škerleca, trgovca z mešanim blagom v Ljutomeru; prvi zbor upnikov 18. junija, prijavitel do 20. julija, ugotov. narok 8. avgusta; nadalje o imovini Antona Kumperskega, trgovca v Studencih pri Mariboru; prvi zbor upnikov 14. junija; prijavitel do 19. julija, ugotov. narok 2. avgusta.

GOSPODARSKA LITERATURA.

Zavarovanje živine. V knjižnici belgrajskega »Ekonomista« je izšla knjiga »Obezbedjenje stoke«, ki jo je spisal načelnik kmet. ministristva dr. V. Stojković. Če hočemo povečati živinorejsko produkcijo, moramo v nizu ukrepov za to navesti vsekakor tudi zavarovanje živine. Zavarovanje živine je znano tudi v Srbiji iz predvojnih časov (zakon iz leta 1906.). Na koncu vsebuje knjiga tudi predlog, kako bi se naj organiziralo zavarovanje živine tudi v naši državi in sicer na zadržni podlagi.

Poročilo o gospodarskem položaju B. H. in delu sarajevske zbornice za 1927. Kakor zadnja leta tako je tudi letos sarajevska Trgovska in obrtniška zbornica izdala obširno poročilo o gospodarskem položaju njenega področja v letu 1927, kakor tudi o svojem lanskem delovanju. Zlasti je zanimivo poglavje o statistiki obratnih podjetij na zborničnem področju. Podatki so navedeni za l. 1904, 1907, 1913, 1919, 1926 in 1927. Podatki so prav lepa slika gospodarskega razvoja Bosne in Hercegovine v 20. stoletju. Nadalje je zbornica obelodanila lepo gradivo o rudarski produkciji Bosne leta 1927 (in 1926). Poročilo se obširno in izčrpno peča tudi z vsemi panogami gospodarstva v Bosni in Hercegovini. Delo je prav dragocen doprinos k gospodarskemu spoznavanju Bosne in Hercegovine, tako važne pokrajine v naši državi.

»Naše Gorice«. Vinarsko društvo v Mariboru izdaja že drugo leto mesečnik »Naše Gorice« v uredništvu ravnatelja Andreja Zmavca v Mariboru. Prejeli smo 6. številko, ki vsebuje prav zanimivo in ne samo za vinogradnike, ampak sploh za vse kmetovalce prav važne članke n. pr. pravilnik o izboljšanju hlevov, napravu gnojšč in gnojilnih jam, o grozdnem sukaču in vinski letini, o uvozu grškega vina brez carine, o obnovitvi opušanih vinogradov itd. Interesenti dobre prospekti s položnicami pri upravi »Naših Goric« v Mariboru, vinarska šola, brezplačno.

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

Domača tvornica bomb. predvina in tkanin, Dugaresa, eno največjih podjetij tekstilne industrije v državi izkazuje na glavnic 56.25 milij. Din (pred valorizacijo in povikanjem kapitala 9 milij. Din) 2.4 milij. Din čistega dobička (1926 2.8). Zaloge blaga so se zvišale lani od 37.05 na 43.07, dolžniki pa znižali od 44.7 na 38.6 kakor tudi upniki od 74.5 na 46 milij. Din, to je v zvezi s povikanjem kapitala.

Sava, splošna zavarovalna d. d. v Zagrebu, ki je prevzela posle Assicurazioni Generali iz Trsta v Jugoslaviji, izkazuje za 1927 0.8 milij. Din čistega dobička napram 0.8 za 1926. Dividenda je zopet 10%. V njen koncern spada tudi »Sava, d. d. za promet z nepremičninami«, ki izkazuje na kapital

1 milij. Din 25.170 Din čistega dobička napram izgubi za 1926 v znesku 52.132 Din.

Borza

Dne 11. junija 1918.

DENAR.

V današnjem deviznem prometu se je uvrstila edina deviza London, dočim sta Berlin in Dunaj postopila, drugi tečajji pa so ostali neizpremenjeni. Promet je bil znaten, zlasti v devizah Berlin, Dunaj, Praga in Curih, povpraševanje je v glavnem krila Narodna banka, edino v devizah Trst in Newyork je bilo privatno blago. Nadalje je notiral Bruselj blago 793.45 (v petek zaključen po 793.40).

Devizni tečajji na ljubljanski borzi

11. junija 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 8. VI.
Amsterdam	—	2293.50	—	—
Berlin	1356.50	1359.50	1358.—	1358.50
Budimpešta	—	992.15	—	—
Curih	1093.50	1096.50	1095.—	1095.—
Dunaj	798.50	801.50	799.50	799.60
London	277.07	277.87	277.45	277.42
Newyork	56.72	56.92	56.82	56.82
Pariz	—	223.60	—	—
Praga	168.05	168.85	168.45	168.45
Trst	298.28	300.28	299.28	—

Zagreb. Berlin 1356.50—1359.50, Curih 1093.50 do 1096.50, Dunaj 798—801, London 277.07—277.87, Newyork 56.72—56.92, Pariz 222.60—224.60, Praga 168.05—168.85, Trst 298.04—300.04.

Belgrad. Berlin 1356.5—1359.5, Budimpešta 990.6—993.6, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 798 do 801, London 277.09—277.89, Newyork 56.73—56.93, Pariz 222.60—224.60, Praga 168.05—168.85, Trst 297.75—299.75.

Curih. Belgrad 9.13125, Berlin 124.09, Budimpešta 90.575, Bukarešt 3.20, Dunaj 73.01, London 25.33625, Newyork 518.95, Pariz 20.4075, Praga 15.38, Trst 27.31, Sofija 3.75, Varšava 58.20.

Dunaj. Devize: Belgrad 1251.375, Kodanj 190.75, London 34.71, Milan 37.4275, Newyork 710.90, Pariz 27.97, Varšava 79.695. — Valute: dolarji 709, angleški funt 34.66, lira 37.54, dinar 12.51, češkoslov. krona 21.06.

Praga. Devize: Lira 178, Belgrad 59.50, Pariz 132.75, London 164.70, Newyork 33.75.

Dinar: Newyork 176, Berlin 7.85, London 277.25.

VREDNOSTNI PAPIRIJI.

Slaba tendenca za državne papirje traja dalje. Tržišče bančnih papirjev je čvrsto. Učvrstil se je tečaj Hipo in Jugobanke ter ponovno Prastedione, ki se hitro približuje 1000. Med industrijskimi papirji je slabša Trboveljska, učvrstile so se pa Večve.

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Prastediona 960 den., Kred. zavod 165—175, Večve 105 den., Ruše 280—300, Stavnica 56 d., Sešir 105 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 92, agrari 56—57, vojna odškodnina 446—447, dec. 469—470, Hipo 59—59.25, Jugo 87—88, Prastediona 960—990, Ljubljanska kreditna 126—130, Seferana 510, Drava 385, Slavonija 11—12.25, Trbovlje 485—500, Večve 106—107.

Belgrad. Narodna banka 6840—6920, vojna odškodnina 444.50, 446.50 (2800), ult. jun. 447, 449.50, ult. jul. 454—555, 7% invest. posoj. 91.25, agrari 55. Dunaj. Podon.-savska-jadran. 81.95, živno 112.25, Jugo 10.60, Alpine 43, Leykam 9.75, Trbovlje 60.25, Kranjska industr. 38.60, Ruše 36.50, Gutmann 27.90, Mundus 194.50, Slavex 13.40, Slavonija 1.48.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Hrastovi neobrobljeni plohi od 2.5 m naprej, 60—110 mm od 20

Kaj je novega

KOLEDAR.

Torek, 12. junija: Janez Fakund.

ZGODOVINSKI DNEVI.

12. junija. 1828 se je rodila slovenska pesnica Lujza Pesjakova. — 1870 se je vršil v Cerknici velik tabor, katerega se je udeležilo 7000 oseb. — 1848 je v Pragi izbruhnila vstaja. — 1789 je umrl slikar Jean Etienne Liotard. — 1819 se je rodil angleški pisatelj Charles Kingsley. — 1878 je umrl ameriški pisatelj William Cullen Bryant. — 1902 je umrl slikar živalskih slik Friedrich Specht.

★

★ **Tabor na Limbarski gori.** Kot druga leta bo tudi letos na Limbarski gori običajni tabor SLS na prostem v nedeljo, dne 17. junija. Zborovanje se začne ob 11 dopoldne. Govore poslanci SLS.

★ **Prodajanje in pobiranje prispevkov po šolah.** Brez predhodnega dovoljenja ministrstva prosvete ne sme nihče po šolah pobirati prispevkov ali prodajati česar koli. Društva ali zasebniki, ki hočejo dobiti tako dovoljenje, naj se obrnejo s prošnjo preko prosvetnega oddelka vel. župana na ministrstvo. — Vršilec dolžnosti prosv. inšpektorata: dr. Capuder.

★ **Utonil je v nedeljo 10. junija popoldne ob dveh Vinco Ambrožič, dijak četrtega razreda realke v Ljubljani.** Šel se je kopat z več tovariši v tako zvano Lokvo v Gorenjem Logatcu, a ko je prišel v vodo, ga je prijel krč in izgubil je v vodi. Njegovo truplo so našli v ponedeljek popoldne. Pogreb bo v sredo ob štirih popoldne v Gorenji vasi pri Logatcu. Bil je vrl in vzgleden dijak; zjutraj je bil še pri spovedi in obhajilu, opravljal je šestinedeljsko pobožnost sv. Alojzija.

★ **Za blagajnika računovodstva ministrstva prosvete** je imenovan Slovenec g. Zmago Konečnik iz odseka za osnovno šolstvo prosvetnega ministrstva v Belgradu, ker je prejšnji blagajnik od tega odgovornega mesta premeščen.

★ **Iz vojaške službe.** Premeščena sta po službeni potrebi višja vojna duhovnika 3. razr. Andrej Nartnik in Ignacij Marinčič v verski oddelki Jadranske divizijske oblasti; v verski oddelki Timoške divizijske oblasti nižji vojni duhovnik 3. razr. Franc Pavlič; v verski oddelki poveljstva Dravske divizijske oblasti v Ljubljani nižji vojni duhovnik 1. razr. musliman voziropovedi Mehmed Ahmetšević. Imenovan je poveljnik ladje »Orel« fregatni kapetan Rihard Kubina; za vršilca dolžnosti načelnika intendature poveljstva Boke Kotorske, administrativni podpolkovnik ekonomske stroke Oton Böm; za vršilca dolžnosti načelnika intendature poveljstva Savske divizijske oblasti, administrativni podpolkovnik ekonomske stroke Josip Vervega; za vršilca dolžnosti načelnika intendature poveljstva Timoške divizijske oblasti, administrativni podpolkovnik ekonomske stroke Peter Keržič; za vršilca in upravnika savskega intendantskega skladišča, administrativni kap. I. razr. ekonomske stroke Josip Pfeifer; za vršilca dolžnosti šefa garnizijskega odseka ekonomskega oddelka v ministrstvu vojske in mornarice, intendantski major Vilko Fux.

★ **S pošte.** Premeščeni so: pogodbeni uradnica Karla Videmškova z ljubljanske gl. pošte na kolodvorsko pošto ravno tam, Leopoldina Friedlova z mariborske kolodvorske pošte v Štore za pošto predstojnico in Marica Strukljeva iz Litije v Smartno pri Litiji; telefonistka Terezija Lovšinova iz Štor v Apače in konduktor Jože Paulin s Pragerskega na mariborsko kolodvorsko pošto. — Upokojen je Fr. Mikec, zvaniknik na ljubljanski glavni pošti. — Poročili sta se: pogodbeni poštarica Marija Vahčičeva na Rakli s posestnikom J.

skozi vrata. Med moževim grgranjem je tudi Mrs. Brown pokusila tolikanj hvalisano pašteto. Toda že v naslednjem trenutku je sledila svojemu možu.

To njihovo vedenje si nisem mogel tolmačiti, zato sem tudi jaz pokusil.

»Kaj neki imata, da tako reč počenjata,« sem dejal napram ženi, a dalje nisem prišel. Tri kozarce vode je bilo potreba, preden sem prišel zopet do sape.

»Pašteta, pašteta, kaj je s to pašteto?« V tem trenutku pa se mi je posvetilo. »Belilo, belenje,« sem vzkliknil. Žena je bila zamenjala posodi. Z belilom je napravila paštete, jaz sem pa s paštetami belil strop.

Hitel sem venkaj ter privedel nazaj oba Browna. Mrs. Brown je še v enomer pihala in lovila sapo, Mr. Brown se je kremžil. Razložila sva jima, kaj se je bilo zgodilo.

»Ali je že bolje?« sem vprašal Mrs. Brownovo.

»Že,« je odvrnila klaverno. V tem trenutku je nekaj tlesnilo, ne na tla, pač pa baš na obraz Mrs. Brownovi. Ko sem se ozrl kviliku, sem videl, da je vse moje belilo, oziroma pašteterija odpadla.

Seveda je bila sedaj jeza vsestranska. Mrs. se je jezila na naju, žena pa name. Toda jaz ne razumem Brownove, saj je pašteto končno vendar le dobila.

Priznано

najboljša oblačila pri najnižjih cenah nudi renomirana trgovka

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12

Gabričem, dnevničarka Marija Kopitarjeva z železniškim uradnikom Jožefom Zenom. — Dnevničarju Jerolinu Punčuhu v Beltincih in Mariji Komatarjevi v Kranju je prenehala služba zaradi bolezni preko 60 dni.

★ **Sv. Duh na Ostrem vrhu.** V nedeljo, 10. junija je bil pri nas občni zbor krajevnega organizacije SLS. Navzoči tajnik SLS iz Maribora g. Ovčar je poročal o pomenu političnih organizacij, nakar se je izvolil nov odbor.

★ **Tiskarski škrtat nam je napravil v nedeljskem opisu značke poti iz Zemuna v Zagreb v drugem stolpcu, 31. vrsta iz besede »sunk« besedo »znak«, kar kviri zmisel.**

★ **Brezmotorni polet.** Dunajski dnevnik so prinesli pozornost vzbujajoča poročila o prvem poizkusu brezmotornega letala, ki ga je konstruiral tehnik — Aurelius Biasil. To je naš mladi rojak g. cand. ing. Zlatko Bisail iz Gorice, član sekcije za brezmotorni polet pod pokroviteljstvom aerotehniškega društva. Pri poskusu samem sta mu asistirala c. ing. Reichsfeld in c. ing. Wondrak. Prvi poskus ob Donavi je pokazal, da se bo dal tudi take vrste pogon s primerno modifikacijo uspešno porabiti. Temu prvemu uspelemu poskusu bodo sledili še drugi s čedalje bolj popolnimi letali. Za ta poizkus je služil mal nadkrovnik iz aluminija z razpetino enega metra, ki je pa kljub temu dosegel bajno hitrost 150 km na uro. Ker je močan veter poizkus oviral, niso dobljeni rezultati popolnoma točni, ali v celoti kažejo povoljno sliko, ki bo merodajna za konstrukcijo prihodnjega modela. Ti poizkusi se bodo nadaljevali za enkrat še z nalašč v ta namen prirejenimi raketami, ki jih prispeva pirotehniška tovarna »Sirius«. Pozneje pa namerava graditelj preiti na tekočo ali plinasto gonilno snov, ki sta za daljni razvoj raketnega principa neizogibni. O rabnosti in praktični vrednosti te nove sile se danes še ne da spregovoriti prava beseda. V koliko se bo moglo letalstvo okoristiti te sile, nam pokaže šele bodočnost. Iz poročil v nemških listih je videti, da v merodajnih krogih pripisujejo tem poizkusom veliko važnost, a doseženi uspehi vzbujajo za nadaljevanje tega dela.

Zelo nas mora torej veseliti, da stoji v ospredju tega dela naš mladi rojak, ki je obenem vrl sodelujoč član naših dunajskih organizacij.

★ **Velik požar.** V Prepolah na Dravskem polju je v nedeljo ob 2. uri nastal velik požar, ki je uničil 10 poslopij. Izbruhnil je pri posestniku Sibilu in se razširil na poslopje posestnikov Žunkoviča in Peska, katerih poslopja so popolnoma uničena. Na pomoč so prišla gasilna društva iz Hotimija, Račja in Št. Janža.

★ **Gojenci za pomorsko-zrakoplovno podčastniško šolo v Kumborju (Boka Kotorska).** Letošnje leto 1. oktobra bo sprejetih v tretji razred pomorsko-zrakoplovno podčastniške šole do sto gojencev. Pogoji za sprejem so na vpogled pri vseh poveljstvih vojnih okrožij, pri vseh poveljstvih in oblasteh mornarice, pri vseh velikih županstvih, okrajnih glavarstvih, v Službenem vojnem listu št. 23 in v Službenih Novinah št. 121. Pripominja se, da imajo gojenci posebne doklade in ugodnosti pri napredovanju in da sčasoma lahko postanejo častniki pomorsko-zrakoplovne stroke.

★ **Samoumor ubijalca.** V sobotni številki smo poročali o uboju na Jesenovem. Sedaj smo prejeli še naslednje poročilo: V petek 8. junija je več voznikov iz čemšeniške okolice peljalo jamski les v zagorski rudnik. Nazaj grede so se ustavili v Kotredežu in obilo napajali žejna grla. Ko so se peljali domov, je prisledel na en voz tudi Andrej Zupan iz Znojil, 20 letni rudar, ki se je vračal iz šišta. Med njim in tudi 20 letnim Janezom Kajbičem iz Jesenovega je nastalo malo prerekanje, ki je razburilivega in pijanega Kajbiča privedlo do tega, da je skočil s svojega voza k sosednemu in Zupanu zasadi nož dvakrat v vrat in enkrat v branečo roko, preden so mogli drugi ubraniti. S klicem: Januz, kaj si mi naredil, se je Zupan zgrudil z voza. Sorodniku Zupanu, ki je priskočil je še rekel: Povej doma, da naj molijo zame. Po teh besedah ga je zalila kri. — Ko je ubijavec Kajbič videl svoje delo je pustil voz in konje in zbežal v gozd. Obveščena žandarmerija iz Zagorja ga je že zvečer okoli 10 iskala na domu. Znamenja kažejo, da jo je opazil in se skrival. Čevlje je pustil v domačem kozolcu. Pod okni onega, ki mu je vozil les in ki ga je napajal, so našli zjutraj travo potrgano in sledove, da je z rokami in nogami gredel po zemlji. Njega zamega so pa domači dobili, ko se je zavitvalo, v sosedovem gpeplju obesnega.

★ **Roparski napad.** O soboto je voznik Mamilovič iz Leskovca pri Litiji potegnil večjo vsoto denarja za vožnjo lesa. To je opazoval neki brezposelni urarski pomočnik iz Celja in se je pridružil vozniku Mamiloviču, ki se je vračal z vozom domov. Vzel ga je celo na voz. Pa dobrota je sirota. Na samotnem

potu pri Črnem Potoku je urar voznika napadel, pobil na tla in mu oropal ves denar. Toda ta poboj je opazil Orel Mirko Rozina, ki je delal na polju. Hitro je skočil domov po kolo, šel v Smartno po orožnike, ki so roparja hitro vjeli in še tisti večer odpeljali v litijske zapore.

★ **Lep sin.** 17 letni Albert Z. iz S. pri Ljubljani se je sprva hotel učiti za čevljarja. Po par mesecih je od tam pobegnil, ker se mu ni ljubilo delati. Nato se je lotil kovaštva, katerega se je učil kar pri očetu. Te dni si je nabavil Albert večjo svoto denarja, opravil se prav po gosposko, potem pa je še domačim hotel pokazati svojo oblast. Rojil je po hiši in končno porabil nož z mize in z njim grozil in silil za očetom in materjo, ki sta se mu s strahom umikala. Končno so fanta s silo zvezali in potem poklicali orožnike, ki so ga odvedli v zapor.

★ **Ujet tat.** Orožniki v Lukovici so aretirali nekega Franceta Gabrovca in z njim dobili v pest dolgo iskanega kolesarskega tatu, ki je ukradel na deželi več koles. Gabrovec je priznal, da je ukradel eno kolo v Kranju, eno pa v bližini Vranskega. Obe kolesi je prodal v Blagovici po 200 Din. Orožniki so eno kolo že našli in iščejo sedaj lastnika.

★ **Pri železodnih in jetrnih bolečinah,** žolčnem kamnu in zlatenici ureja naravna »Franz-Josef« grenčica prebavo skoraj na brezhiben način. Izkušnje po klinikah potrjujejo, da je posebno učinkovito domače zdravljenje s »Franz-Josef« vodo, če se vzame zjutraj na tešče zmešana z nekoliko gorke vode. Dobiva se v trgovinah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Nočno službo imajo: Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočevar v Šiški.

★

○ **Kopalna sezona** je v Ljubljani že v polnem razmahu. Zlasti v nedeljo je bilo na obrežjih Save in Ljubljanice prav lepo število kopalcev. Nekateri med njimi so že ponosno kazali svojo »ogorelo polt, dasi so nekateri »zlobni« jeziki pripovedovali za njihovimi hrbtji, da je temu bilo vzrok orehovo olje ali kaka druga maža. Seveda so napravili s tem nekaterim tudi krivico, saj na primer ob Ljubljani se že dober mesec, če je le količak solca stalno koplje nekaj kopalcev in tudi v Kolezijah ter na peščenem savskem prdu se jih je zadnje dni solnčilo nekaj. Kopalci se za letošnje nadejajo prav vročega poletja.

○ **Posledice dobrega vina.** Na veselejšem je bilo v nedeljo zelo živo in mnogo družb se je radi silne vročine zateklo pod zelene kostanje, kjer so gasili žejo z dobrim veselejškim vinom. Ko se je ena teh družb končno le dvignila in jo težkih korakov odmahala ven, se je med seboj sprla. Bajje je šlo radi nekega kloubka, ki ga je nekdo zbil z glave svojega sosedu Lovrenca Horvata. To je tega tako zelo razburilo, da je potegnil nož in ga zasadi izizvalcu Ivanu Zagorcu globoko v prsa. Zagorca so odpeljali v bolnico, Horvata pa so radi težke telesne poškodbe aretirali. Zagorec je sicer že izven nevarnosti, vendar pa dalj časa ne bo mogel delati.

○ **Zahvala.** Vsem prijateljem in znancem, ki so mi čestitali k moji 50-letnici tiskarskega poklica, se iskreno zahvaljujem. — Ivan Ciber, strojnik.

○ **Državna pomožna šola v Ljubljani** ima razstavljene izdelke otrok dne 17. in 18. junija od 9 do 12 in od 2 do 6 popoldne na Cozovi cesti 5. Razstava je za vsakogar, ki se za stvar zanima, odprta.

○ **Umrli so v Ljubljani,** v času od 6. junija do 11. junija 1928: Marija Poznič, hči strojevodje, 11 dni, Vodovodna cesta 178; Fran Jazbec, zidarski pomočnik, 64 let, Sv. Florijana ulica 13; Julija Jančar, zasebnica, 59 let, Pod Trančo 2; Franja Kavčič, žena gostilničarja, 37 let, Privoz 4. V bolnici so v istem času umrli: Hasan Zahirovič, delavec, 28 let, Starotova ulica 13; Mirko Bedene, rudarjev sin, 2 leti, Beštajn 65; Jožefa Trbovc, rudarjeva žena, 33 let, Hrastnik 134; Franc Knapič, delavec, 34 let, Litija 174; Emilija Piller, žena kontrolnega inšpektorja, 59 let, Medvode 25; Franc Papež, kajzar, 57 let, Jezero 43; Mira Valjan, hči skladiščnika, 1 leto, Kočevje 273; Marijeta Bonča, zasebnica, 62 let, Zapogje 14; Ivana Suhadolnik, hči posestnika, 3 dni, Praše 25.

○ **Dovoz umetnega ledu na dom.** V služaju, da se prijavi dovolj reflektantov, prične mestna klavnica prihodnje dni z razvažanjem umetnega ledu po mestu. Kdor želi, da se mu led dostavlja na dom, naj pisмено ali ustmeno javi mestni klavnici svoj naslov, število kosov ledu, ki ga želi prejemati in čas dostavitve. — Led se bo oddajal pri odvzemu: enega kosa (ca. 12.50 kg) po Din 7, deset kosov naenkrat po Din 6, sto kosov naenkrat po Din 5. — Na lico mesta v klavnici se pa oddaja kos ledu po Din 1.— ceneje.

○ **Lokal se odda s 1. julijem 1928** v novi mestni hiši Ahacljeva cesta št. 10. Potrebne informacije daje mestni gospodarski urad.

○ **Tatvine.** Za časa veselejše so imeli žeparji v Ljubljani prav dober posel in je ljubljanska policija morala napraviti celo kopico spisov o raznih malih in tudi večjih, večinoma žepnih tatvinah. Minki Gašperlinovi je bila v nedeljo ukradena torbica z vsebino 150 Din, Vinku Zormanu pa listnica z 190 Din vsebine. — Na Am-

urejuje najbolje prebavo, čisti želodec in čreva sigurno pa prijetno. I omo! v vsaki lekarni Din 4.—.

broževem trgu sta bili ukradeni dve kolesi in sicer Jerneju Božnarju 700 Din vredno kolo, znamke »Tribuna« ter Pavlu Petkovsku 1500 dinarjev vredno kolo. — V stavbno barako v Dravljah je vlomil neznan vlomilec in odnesel delavcem nekaj obleke v vrednosti 200 Din.

○ **Obleke kemično čisti,** barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich. 3228

Maribor

□ **Društvom in društvenim članom!** Ponovno opozarjamo vsa društva, da se imajo odslej dostavljati vse društvene vesti in objave upravnistvu »Slovenca«, Koroška cesta 1. Vse te vesti pridejo pod rubriko »Prireditve in društvene vesti«. Vsaka beseda stane 25 par do prvih 15 besed; vsaka nadaljna beseda po 3 Din. Društveni člani pa naj odslej vestno prebirajo novice pod to rubriko.

□ **Oblastni predsednik dr. J. Leskover** se je vrnil iz Slov. Krajin, kjer je obiskal vse občine, prizadete in težko oškodovane po nedavnih vremenski katastrofi. Po vrnitvi je ukrenil vse potrebno za pomoč in bo oblastni odbor poslal prizadetim občinam pol vagona prosa in vagon ajde.

□ **Drvi ob 8. uri** se vrši v dvorani Zadrugne gospodarske banke poučni sestanek o delavskih kolonijah. Referirata obč. svetnika dr. A. Jerovšek in Jože Stabej. Pridite vsi, ki se zanimate!

□ **Rezervnim častnikom.** Mestni magistrat razglašja: Rezervni častniki so dolžni vsako spremembo svojega bivališča nemudoma javiti svojemu pristojnemu vojaškemu poveljstvu, najbolje potem občinskega urada. V prijavi ne smejo nikdar navajati svojega vojnega razporeda ali svojega mobilizacijskega mesta, temveč le svoje rojstne in domovinske podatke, bivališče in poklic ter svoj vojaški čin.

□ **Dan na dan vidimo** po mariborskih ulicah učence in učenke z dežele, ki si pod vodstvom svojih šolskih predstojnikov ogledujejo posamezne mestne znamenitosti. Kako si zvedavo in radovedno ogledujejo izložbe in kako strumno korakajo v dvo-stopih! Posebno nesigurni in bojazljivi so pri prehodu preko večjih prometnih križišč. Niso pač navajeni mestnega šuma in dirinjeja. Posebno piko pa imajo na sladoledarje, ki se poslužujejo posebne približevalne ali spremljevalne taktike, čim se na obzorju pojavi skupina sladoledarjev, šolarčkov in šolaric. Velja pač tudi tukaj načelo: Kdor prej pride, ... In naši sladoledarji se tega pač prav dobro zavedajo.

□ **Velik požar na Pohorju.** V nedeljo ob četrtna 23. uri je čuvaj na mestnem stolpu opazil velik požar na Pohorju. Naši mariborski gasilci so bili v pripravljenosti do pol 4. ure zjutraj in niso mogli intervenirati, ker niso mogli dobiti nikake telefonske zveze oziroma natančnejših podatkov glede mesta in kraja, kje je požar nastal. Požar je trajal štiri ure.

□ **Z avtomobilom zavozil v trgovino.** Zgodilo pa se je to 9. t. m. ob 18. 45 minut pred hišo št. 30 v Vetrinjski ulici. Pri lastniku avtomobila g. Pelkanu uslužbeni šofer P. M. je namreč vozil po Vetrinjski ulici v smeri proti Grajskemu trgu. Pravilo, da je vozil pravilno in ne prehitro. Naenkrat pa privozi vnaprotni smeri in po sredini ulici neznanec s dvokolesnim vozilom, čigar identiteta se ni mogla ugotoviti; za neznanec pa je prbrzel mestni avtobus. Kaj sedaj? Naš šofer P. M. je, hoteč ustaviti avtomobil, zavozil na trotoar pred vrata trgovine pisalnih strojev Legata I. Slučajno sta bila v tem trenutku pred vhomom v trgovino profesor na tukašnji realki g. Gruntar Viktor in njegova soproga Afra. K sreči so bila vrata v trgovino odprta in ju je avto potisnil v trgovino. Ko bi bila vrata zaprta, bi katastrofa bila neizogibna. Avto je pri tem razbil reklamno stekleno tablo trgovca Legata (povzročena škoda znaša 3000 Din) in odkrutil zidni vogel. Gosp. profesor Gruntar in njegova soproga sta dobila lahke telesne poškodbe.

□ **Rož in črešnjev se zahotelo** družbi petih mladeničev, pripadajočih raznim stanovom. Dijaki, vajenci — vsevprek. Pomislite, kaj so iztuhali. Včeraj zjutraj ob pol 4. uri se je četvorica prkrala preko plotu na tukašnji samostanski vrt in se spravila na rože in črešnje, eden je pa zunaj pazil, če bi ne grozila odkod nevarnost. Pa se ne nadomda pokaže oko postave, živžig opozori četvorko na nevarnost. V hipu se razbežijo na vse strani. Stražniku se je vendar posrečilo, da je dva tička ujel — žepi polni klinčkov in črešnjev. Eden je dijak, drugi pa trgovski vajenec. Pravita, da ostale trojice ne poznata.

□ **Vsega si izmislila deca.** Konsumenti električnega toka v Frankopanovi in Valvazorjevi ulici so se delj časa pritoževali, da ni električnega toka. Pa se je nato preiskalo omrežje na daljavi preko dveh kilometrov. Ničesar! Končno se je pa vendar ugotovil vzrok. Otroci so si namreč dovoljevali šalo, da so metali komade žice na električno žično napeljavno, vselej se isker, ki so zasvetile ob stiku — naravna posledica je bil kratek stik in pritožbe obrtnikov, katerih obrat je moral zastati, hlišnih gospodinj itd. Starši naj pazijo na svoje otroke! Ne samo radi škode, ki se s tem povzroča električnemu podjetju in pa vsem konsumentom električnega toka, ampak tudi radi nevarnosti, ki se ji izpostavljajo otroci s tem lahkomišelnim igranjem.

□ **Gibanje nalezljivih bolezni.** V mariborskem mestnem okolišu so v času od 1. junija do 7. junija obbolele tri osebe in sicer na davici ena, na ošpicah ena in na tifusu ena.

□ **Delo dobri pri tukašnji »Borzi delci«:** 15 hlapeev, 4 poljski delavci, 4 viničarji, 3 majarji, 1 klepar, 2 kotlarja, 1 mlinar, 2 tesarja, 3 lakirniki, 1 slabičar, 1 kolar, 9 pleskarjev, 1 soboslikar, več vajencev (sodarske, pekarske, ključavničarske, čevljarke, mizarske in soboslikarske obrti ter trgovske stroke), 6 kmečkih dekel, 4 kuharice, 5 slažkinj, 2 sobarici, 2 kuharici v hoteli, 1 kuharica k orožnikom, 1 gospodinja s kavcijo, 2 vzgojiteljici, 21 šivilj za perilo, 2 kmečki gospodinjci in 1 prodajalka.

□ **Prav lopega gamza** je ustrelil v nedeljo navaden kmečki sin na južnem pobočju Pohorja (pri Mariji Reki). To je seveda bila za domačine pravcata senzacija. Pa tudi naši fot. amaterji so imeli veliko posla pri tem, ker dobro vedo, da ljudje — posebno pa še navdušeni lovci — take sicer redne slike prav radi gledajo in navdušeno po njih segajo.

□ **Ponekrečil se je včeraj ob 6. uri 45 minut** delavec Ivan Glazar, ki je bil zaposlen pri pušča-

Za duha in srce

Srbski književni trg

Dr. Stevan Čirković: Zena i diplomacija. (Izdalo: Udruženje fakultetsko obrazovanih žena, Geza Kohn, Belgrad, cir., predgovor knjigi je napisal prejšnji naš zunanji minister dr. Momčilo Ninčević); Jovan S. Jovanović: Pedagoška fiziologija (prvi zvezek obširno zasnovanega Jovanovičevega dela: Pedagogija, pomoćna knjiga za učenike učiteljskih škola in mlade učitelje. Rajković i Čuković, Belgrad, cir., 176 str., 62 slik, 30 Din; slede še štiri knjige: Pedagoška psihologija, Didaktika, Metodika, Organizacija škola); Rade Dražić: Bandidi ili pesnik (zbirka najnovejših pesmi njegovih); S. B. Cvijanović, Belgrad, Marko Ristić: Bez mere (S. B. Cvijanović, Bgd., cir., 4, 212 str., 16 kabalističnih lesoresov, 40 Din; originalna izdaja na finem papirju 65 Din; je nekaka pesniška enciklopedija); W. Shakespeare - Svet. Stefanović: Romeo in Julija (20 Din; uvod, komentar spornih mest kakor prevod so dobri), Aleksander Vučo: Koren Vida (S. B. Cvijanović, Bog., cir., format 15x20, 120 str., na težkem chamois papirju 30 Din, 30 luksuznih izvodov na velin-papirju po 80 Din; je lirski roman, nekako odisejski doživljaji in potovanje mladega dečka po Sredozemskem morju za Velike vojske; posebne vrednosti nima); Ljubomir Ivanović: Južna Srbija (Geza Kohn, Bgd., 25x35, 100 Din; album 40 grafik z motivi iz Južne Srbije v osveti tisku na risarskem papirju; predgovor je napisal Bogdan Popović); Naše selo (Uredništvo: Savremene opštine pripravljajo svojevrstno enciklopedijo, ki jo piše 60 strokovnjakov, bo ilustrirana in bo obsegala razprave o vsem mogočem: navadah, zgodovino, narodnimi nošami, družinskimi zadrugami in zadrugarstvom sploh, pravom, tehnično ureditvijo vasi, prosveti na kmetih, higijeni, kanalizaciji; naroča se: Savremena opština, Kralja Milutina 59, Bgd.); Gogolj-Glišić: Taras Buliba (prev., 17 slik, 25 Din); Milica Kostić-Selem: Kapi sunca in suza (S. B. Cvijanović, Bgd., cir.; pesmi).

Hrvatska knjiga

»Hrvatska Prosvjeta«, reprezentativna revija hrvatskega katoliškega razumnštva, je izšla v petem zvezku. Prinaša izvrstno prozo in fine pesmi ter je tudi ilustrirana. Kdor rad čita hrvatsko, bo ob njej najlažje zasledoval literarni pokret hrvatski in duhovno življenje hrvatskega naroda. Letna naročnina je 60 Din. Uprava »Hrvatske Prosvjete«, Zagreb, trg kralja Tomislava 20.

Henrik Sienkiewicz, Ognjem i mačem. Prvi dio. Malodane vsa dela Sienkiewicza so prevedena na hrvatski jezik, toda so tudi razprodana. Zato je marljiva družba sv. Hieronima, ki bi nam mogla služiti za zgled, v svoji »Knjižnici dobrih romana« izdala lani »Quo vadis«, pravkar pa »Z ognjem i mačem«, in sicer prvi del. Prevod je profesorja dr. Kralja, lesoresi pa od grafičarke Sertičeve. — Stane 25.—, 30.— in 45.— Din po kakovosti papirja in vezave.

Francoska književnost

Dvoje literarnih nagrad francoske Akademije. Francoska Akademija je podelila dvoje svojih najvažnejših nagrad. Prva literarna nagrada v znesku 10.000 frankov je prejel Jean Louis Vaudoyer za svojo knjigo »Prva ljubezen«. Vaudoyer, rojen leta 1883, izvira iz znane francoske rodovine arhitektov. Nagrada za roman se je podelila pisateljici Jean Balde za njen roman »Kraljica iz Arbieux«. Jean Balde, doma iz Bordeauxa, je že leta 1911. prejela francosko literarno nagrado in angleško Northcliffeovo nagrado.

Dvoje novih del Romain Rolland-a. Romain Rolland je dokončal dvoje novih del, in sicer enodejanko »Cvetna nedelja« (Pasques fleuries) in tridejanko »Leonide« (Les Leonides). Deli sta med seboj neodvisni, vendar obstoji med njima duhovna skupnost. Poleg tega nastopata v obeh dramah isti glavni moški postavi. »Cvetna nedelja« se odigrava na predvečer francoske revolucije, »Leonide« pa dvajset let pozneje med emigranti v Švici, v času direktorja, z Napoleonovim dvigom v ozadiju.

Gdo Vallis, mlad katoliški pisatelj, ki si je že naredil ime po romanu En Allemagne in La Vierge de Tombelene, je izdal pravkar meditacije pod naslovom Elevations. Vallis se odlikuje po vsebinski in formalni dovršenosti in zrelosti, krščanskem spiritualizmu in optimizmu.

Edgar Poe

Važen prispevek k severno-amerikanski literaturi. Literatura o velikem ameriškem pisatelju Edgar Allan Poe se je pomnožila z novim pomembnim delom: »Edgar Allan Poe — The Man« (Philadelphia), ki ga je napisala Mary E. Phillips. Knjiga obsega skoraj 1700 strani in je uspeh petnajstletnega intenzivnega študija vseh na pisatelja se nanašajočih originalnih dokumentov, pisem itd. Knjiga hoče biti obramba pisatelja kot človeka. Pisateljica je prepotovala vse kraje, ki so zvezani s Poevim življenjem in delovanjem (združene države, Anglijo, Škotsko) in prišla v stik z ljudmi, ki so Poea še poznali. Tako ji je bilo mogoče nastikati življensko-resnično pesnikovo podobo. Sledi mu skozi vse življenje, riše nastavek njegovih del in ovirke trditve, da je bil pisatelj pijanec, z množico dokazov ter pokaže, da je vse, kar se mu v tem oziru očita, neresnično. Pisateljica obravnava dalje Poevo razmerje do slavnih sodobnikov Longfellowa, Dickensa i. dr. Privlačno nam slika njegovo trajno borbo za obstanek, njegovo osebnost, njegovo domačo, ljubzensko in zakonsko življenje. Pisateljica gre predvsem za to, da poda pravilno sliko človeka Poea. Knjiga, ki obsega poleg teksta okoli 500 ilustracij, je pobudila v literarnih krogih Amerike veliko zanimanje.

Pomagaite Bolgarom!

Darove sprejema upravništvo »Slovenec«.

Porotna zasedanja

Sodni kanclist Filip Logar na zatožni klopi

Maribor, dne 11. junija 1928.

Danes se je pred mariborsko poroto pričela prva obravnava o letošnjem poletnem zasedanju. Pred porotniki stoji Filip Logar, rojen l. 1890. na Verdu pri Vrhniki, bivši sodni kanclist v Gornji Radgoni.

Obtožen je

1. hudodelstva uradne povere. Obtožnica pravi, da si je obtoženec v času od leta 1925. do 29. novembra 1927 pridržal in prilastil kot kanclist na izvršilnem oddelku okrajnega sodišča v Gornji Radgoni od 14 strank, ki se v obtožnici imenoma navajajo, zaupano mu gotovino v skupnem znesku 239.006 Din i p.

2. hudodelstva obrekovanja, ker je v času od 5. februarja 1928 do 29. aprila 1928 ob priliki zasliševanja po preiskovalnem sodniku okrožnega sodišča v Mariboru ponovno dolžil dr. T. Turata, sodnega predstojnika v Gornji Radgoni izmišljenega hudodelstva uradne povere.

Obtožnica pravi,

da je bil obdolženec v sodni službi od leta 1907. z nekaterimi presledki do 30. novembra 1927, ko je bil radi ostavke, ki jo je podal na državno službo, razrešen državne službe. Pri okrajnem sodišču v Gornji Radgoni pa je služboval od 31. januar. 1921 dalje ter je bil od leta 1924. uradnik na izvršilnem oddelku. Za razumevanje hudodelstva pa je treba vedeti, da mora vsaka stranka, ki hoče dražbati na prisilni sodni dražbi kakšne nepremičnine, vnaprej položiti vadij to je najmanj 10% najnižjega ponudke v gotovini ali pupilarno varnih vrednostnih papirjih. Po končani dražbi vrne sodnik vadij vsem ponudnikom razen onemu, ki je izdražbal nepremičnino. Ostanek največjega ponudka pa morajo plačati zdražitelji navadno v treh obrokih tekom dveh mesecev. Po obstoječih predpisih tega denarja sodni uradniki ne smejo sprejemati. Običaj pa je, da se stranke ob času, ko je treba plačati obroke, zglašajo na sodišču. Tukaj se sestavi zapisnik, s katerim se stranke pošljejo na davčni urad, kjer položijo denar — davčni urad pa obvesti nato sodišče o prejemu denarja.

In kaj se je zgodilo?

Obtožnica dolži Logarja F., da je ta denar od strank sprejemal, založil ga pa ni pri davčnem uradu — tulntam je sicer založil kakšno malenkost —, ampak ga pridržal zase, spise pa uničil.

Na svojega predstojnika vrača krivdo.

Obdolženec priznava sicer, da je prejel vse v obtožnici naštetih zneske izvezem: znesek 2250 Din od Ludovika Milinariča in znesek 3895 Din od Jakoba Bračka. Trdi pa hkrati, da je vse to delal po nalogu svojega sodnega predstojnika dr. Turata, ki da mu je baje moral izročiti vse denar s spisi vred. S tem dolži obdolženec svojega sodnega predstojnika uradne povere tega denarja. Nato dokazuje obtožnica, da obdolženec zavestno lažljivo dolži svojega sodnega predstojnika hudodelstva uradne povere.

Celo žena in tašča sta ga pustili na cedilo.

Obdolženec pa navzile vsem tem okolnostim zatrjuje, da je pripovedoval doma ženi in tašči, da mu je dal predstojnik nalog, sprejemati od strank denar in ga izročati njemu. Toda žena in tašča vesta povedati le to, da je Logar doma parkrat namignil, da ima utis, da si sodni predstojnik na nezakonit način pribavlja denar in da je pri tem govoril o denarju mladoletnih otrok, ne pa o denarju v izvršilnih stvareh.

Porotnemu senatu je predsedoval predsednik okrožnega sodišča Žiher. Votanta sta bila dr. Tombah in Zemljič. Državni pravdnik Jenčič. Zagovornik dr. Lašič. Zastopnik finančne prokurature Kavac. Tik pred razpravo je obtoženec pod težo dokazilnega materiala priznal krivdo. Tako se je namesto 83 prič zaslilo samo 15, in se je mogla razprava še danes zaključiti. Po končanem zaslišanju se je obtoženec na predsednikovo vprašanje, ali se kesa svojega dejanja, bridko zjokal. Popol-

dne se je razprava nadaljevala. Porotnikom se je stavilo 16 vprašanj. Prvih 14 se je nanašalo na 14 izvršenih poverb. Petnajsto: ali je bila poverba uradna in ali je obtoženec izvršil tudi hudodelstvo obrekovanja. Porotniki so prvih petnajst vprašanj soglasno potrdili, šestnajsto pa s 9 glasovi. Na podlagi §§ 34., 181. in 200. je bil obsojen na štiri leta težke ječe z enkratnim postom vsak mesec in enkratnim trdim ležiščem vsak mesec.

Celjska porota.

Celje, 11. junija.

Danes se je pri tukajšnjem okrožnem sodišču pričelo poletno porotno zasedanje. Prvi razpravi je predsedoval dvorni svetnik dr. Kotnik, dr. pravdnik zastopa dr. Rus, zagovornik je dr. Hraovec. Po uvodnih formalnostih in izžrebanju porotne klopi se prične razprava proti 24 letnemu duinarju *Fridriku Radanoviču* iz Bukovja pri Bizelskem, ki ga državni pravdnik toži radi hudodelstva uboja, ker je 26. februarja udaril v sovražnem namenu posestnika Martina Ureka tako močno po glavi, da je Urek naslednji dan umrl.

Med Urekovimi in Radanoviči je bilo že staro sovraštvo radi neke kolovozne poti. Radanovič je že pred časom v raznih svojih izjavah pokazal, da mu ni dosti na tem, če ubije človeka. Usodnega dne je obtoženec zvalil s seboj svoja tovariša Karla Nujo in Ivana Smajgela, rekoč, da gredo k Malusu, kjer je »pušenšank«, in da bodo tam koga »navučili«, kar pomeni pretepli. Radanovič je vzel s seboj z železom okovano palico. Prišedši k Malusu, so pred njegovo hišo delali nemir, metali kamenje v hišo in se vobče nerazumljivo prečno obnašali. V hišo se je nahajal pokojni Martin Urek, od katerega je Malus kupoval vinograd. Malus je šel ponovno iz hiše in opozarjal fante, da naj dajo mir. Fantje se za gospodarjeve opomine niso dosti zmenili. Razgrajanje je trajalo skoro dve uri. Ko je nastal mir, se je Urek poslovil od Malusovih, čeprav so ga opozarjali, da naj raje ostane pri njih, ker bi ga v temi lahko kdo napadel. Malus je nato začel pospravljati in odpravil svoje otroke k počitku. Ko je zapiral vrata, je slišal neko pretepanje in stokanje. Šel je v smeri, odkoder je prihajal glas sumljivega ječanja ter je nedaleč od svojega doma našel na tleh ležečega Martina Ureka vsega krvavega. Spravil ga je v svojo hišo ter mu obežal in izpral rano na glavi. Ko se je Urek malo opomogel, je povedal, da ga je nekdo napadel v bližini njegovega vinskega hrama. Malusovi so hoteli, da ostane Urek čez noč pri njih, vendar pa je hotel na vsak način domov. Domov prišedši je okoli 11 ponoči svoji ženi Mariji povedal glede napada isto kot Malusovim. Kmalu pa je padel v nezavest in je drugi dan ob 13 izdihnil, ne da bi mogel še kaj spregovoriti. Umrl je star 50 let in zapustil ženo in šest nepreiskrbljenih otrok.

Po pričah je dognano, da je Radanovič vedel, da se nahaja Urek v Malusovi hiši. Ko je po več brezuspešnih gospodarjevih opominih stopil zopet gospodar iz hiše in z njim še nekdo (gotovo Urek), so fantje zbežali. Radanovič je tekel orod očetovi njivi, ostala dva sta se zgrubila v svojo smer. Oba sta slišala, da je nekaj lopnilo in sta takoj akcijo, da gre za tepež. Ko sta se potem zopet sešla z Radanovičem, jima je ta sam povedal, da jih je dal Metelku (Metelko je domače Urekovo ime) kakih 20. Vsi trije so šli nazaj in našli najprej Ureka, nato pa še obtoženec klobuk. Radanovič je svoja tovariša tolažil, da naj se ničesar ne bojita, ker prevzame on vso odgovornost nase in da bo orožnikom že vse povedal, kako je bilo.

Radanovič je pri razpravi svoje dejanje priznal, izgovarjal se je pa s silobranom, češ, da je bil on prvi napaden. Njegov izgovor pa je jalov, ker ni mogel dokazati nikakih znakov takega napada. Tudi vse druge okolnosti govore, da je resnično Radanovič prvi napadel Ureka.

Po obširnem dokaznem postopanju ter govorih državnega pravdnika in zagovornika in resumeju predsednika so se porotniki posvetovali o treh danih jim vprašanjih: glede hudodelstva uboja, glede opravičenega silobrana in glede meje v silobranu. Porotniki so z 10 glasovi potrdili prvo vprašanje in z 9 glasovi zanikali možnost silobrana. Senat je nato Radanoviča obsodil radi hudodelstva uboja na tri leta težke ječe. Preiskovalni zapis ok 27. februarja 1928 dalje se mu vstaje.

Henrik de Mazzei.

eden najboljših tenoristov, kar jih sodeluje na francoskih odrih. De Mazzei je član komične opere v Parizu, ima izredno lep in visok tenor. Minule dni je gostoval z ogromnim uspehom v Soliji in Zagrebu. V Ljubljani gostuje danes kot Cavaradosi v Puccinijevi operi Tosca.

Moderno pohištvo

v vsakem slogu izdeluje

ANTON ZALOKAR
MIZARSKA TVRDKA

ŠT. VID NAD LJUBLJANO

Oglejte si damsko sobo na velesejmu, paviljon E. koja 82.

Izšel je naš novi okusno opremljeni

FOTO CENIK

Pišite ponj na
Drogerijo **SANITAS**
samo v **CELJE**

Objava igralcem srečk državne razredne loterije

Drž. razredna loterija obvešča tem potom igravce-kupce njenih srečk, da bo za 16. kolo njenih srečk po višjem odobrenju gospoda ministra poljedelstva in voda veljal prejšnji loterijski načrt, ki je veljal za 14. kolo srečk.

Zrebanje srečk 16. kola se bo vršilo, kakor sledi:

- I. razred 9. julija 1928.
- II. razred 7. avgusta 1928.
- III. razred 7. septembra 1928.
- IV. razred 8. oktobra 1928.
- V. razred od 10. novembra do zaključno 6. decembra 1928.

Za to 16. kolo srečk se bo izdalo 250.000 celih srečk, tiskanih v 125.000 komadih v duplu s 125.000 dobitki, kar znači, da vsaka druga srečka mora biti izžrebana z dobitkom.

Iz pisarne državne razredne loterije LBr. 7547 od 1. junija 1928 v Beogradu.

Z našo umetno moštovo esenco „Mostin“

si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izvrstno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenice za 150 litrov Din 20.—, po pošti Din 35.—. Dobl se samo v drogeriji **Kauc**, Ljubljana in Maribor, Gosposka 33.

Spalnice

in vse drugo pohištvo v najmodernejšem slogu izdeluje mizarska tvrdka

Jakob Skrbinc,
vižmarje, Št. vid nad Ljubljano

Solidne cene! Garantirano blago!

Tridesetletna izkušnja dokazuje, da so čaše in aparati znamke za vkuhanje najzanesljivejši in radi tega najcenejši.

WECK

Tovarniška zaloga »WECK« pri tvrdki „FRUCTUS“, Ljubljana, Krekov trg 10/I. Celje: Josip Jagodič. — Maribor: Karl Lotz.

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov, solčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

Igličast gozd

smreka in jelka

dobro zaraščen in sposoben za delni posek, ali

večje gozdno posestvo

se kupi. — Ponudbe pod »Gozd« štev. 5402 na upravo »Slovenec«.

Portland-cementna tovarna Dovje, delniška družba v Mojstrani (Gorenjsko) — dobavlja visokovredni

Portland - cement in dobro žgano apno

po konkurenčni ceni in promptni dobavi. Glavno zastopstvo za Slovenijo **JOSIP GAGEL**, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 7.

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA

K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
IL NADSTROPJE

Domači vrt

Spisal M. Humeč.

Broš. 33 Din, vez. 40 Din. — Knjiga se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Avtomobilna zveza Stična - Žužemberk

proda zaradi opustitve voženj na prostovoljni javni dražbi dne 24. junija ob 9. uri dopoldne

2 avtobusa „Ford“, 12 sedežna
1 avtobus „Chevrolet“, 15 sedežni

Vsi vozovi so v popolnoma dobrem stanju, za takojšnjo nadaljnjo obratovanje sposobni, voženi povprečno po 20.000 km in z deloma popolno novo, deloma malo rabljeno gumo oskrbljeni. — Proda se posamezni voz ali dva ali tudi vsi trije s koncesijo vred ter se lahko prevzame tudi pošt-na vožnja. Ogleda se lahko vsak dan od 6 do 9 ali od 19 do 20 pri kolodvoru v Stični. Pismena in ustmena pojasnila daje Ant. Beršnjak, Stična.

Potri globoke žalosti naznanjamo tužno vest, da je naša srčno ljubljena hčerka, sestra, svakinja in teta, gđ.

Mimi Kislinger

dne 11. junija 1928 ob 2 popoldne po težki, mukepolni bolezni, mirno v Gospodu zaspala. — Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v sredo 13. junija 1928 iz bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana - Teharje, 11. junija 1928.
Žalujoča rodbina in sorodstvo.

Sveta življenje in vrvenje

V Nemčiji sestavljajo vlado. Kdo jo sestavi?

Carl Severing

Dr. Landsberg

Müller-Franke

Dr. Hilferding

Ob mrliških grmadah v Indiji

Bernhard Kellermann poroča v »Berliner Tageblattu« o prizorih pri sežiganju mrličev v Benaresu:

Po ozki ulici, ki vodi do Gangesa, hite mimo tropov beračev, menihov in svetih bikov — štirje nosilci. Na ramah se jim ziblje ozka lestev iz bambusovih stebel. Na lestvi leži nekaj iztegnjenega, v belo platno zavitega, ki pri vsakem nerodnem koraku odskakuje. Mrlič! — Glava in prsa so pobarvane s še svežo žarečo rdečo barvo. Zena. Nesejo jo mož, sin, brat in prijatelj, neprestano z velikim glasom ponavljajo: »Rama, rama, satya hai!« — Ramovo ime je edino resnica.

Preko par strmih stopnic so dospeli na cilj: Ganges vali v daljavo svoje rumene vode, ki se bleste v solncu. Okoli ne velikega trga se vrste templji z galerijami in stopnicami, na trgu pa se dvigajo grmade, na katerih dogorevajo mrlič. To je Jalsain Ghat, sežigališče svetega mesta Benaresa.

Se par urnih korakov in nosilci snamejo breme z ramen in položijo nosilnico poševno v reko, tako da voda obliva noge pokojnice. — Vdovec zajame s periščem vode in oblije z njo mrliču glavo in prsi. Sedaj je najnujnejša stvar opravljena — Gangesova voda je zmila s pokojnice vse nečisto, tako da more njena duša mirno oditi na oni svet.

Mož ima glavo gladko obrito — šop las je ostal le na temenu. Okoli ledij ima ovito čisto novo rjuho, ki jo sme nositi samo ob tej priliki. Čim je žena izdihnila, je moral hiteti: obriti si glavo, okopati se in si oviti rjuho, nato pa takoj z mrličem na sežigališče. Čez dve, največ tri ure po smrti mora biti mrlič na grmadi.

V bližini sežigališča so zaloge drva; tri do štiri stote lesa zadostuje za berača kakor za kneza.

Tik ob bregu je prost majhen prostorček med grmadami. Tu začne mož pripravljati grmado za svojo mrtvo ženo. Skrbno polaga polena podolgem in počez, zmerom višja je grmada. Na vrhu napravi podolgasto vdolbino. Sedaj zanese nosilnico tik do grmade in odvežejo mrliča, ki je bil z vrvmi iz zelene trave privezan na lestvo ter ga položi v vdolbino na vrhu grmade. Preko njega položi par polen. Preko grmade mole noge in glava v ovojih. Grmade so pičlo 1 in pol metra dolge ter tri metre široke in ravno tako visoke.

Iz bližnjega templja pride svečenik, z rjuho okoli ledij. Poleg mrličeve glave postavi majhno luč, vzame zveženj suhega ličja, ga prižge na luči, se dotakne z njim mrličeve glave in gre nato, mrmrajoč molitve, sedemkrat okoli grmade. Ob mrličevi glavi se vselej za trenutek ustavi in prikloni. Nazadnje vtakne goreči šop v grmado in gre. S tem je ves mrtvaški obred končan. Nobenega zvonjenja, nobenih glasnih molitev, nobenega nagrobnega naganja, pa naj bo na grmadi ubog kuli ali kak knez.

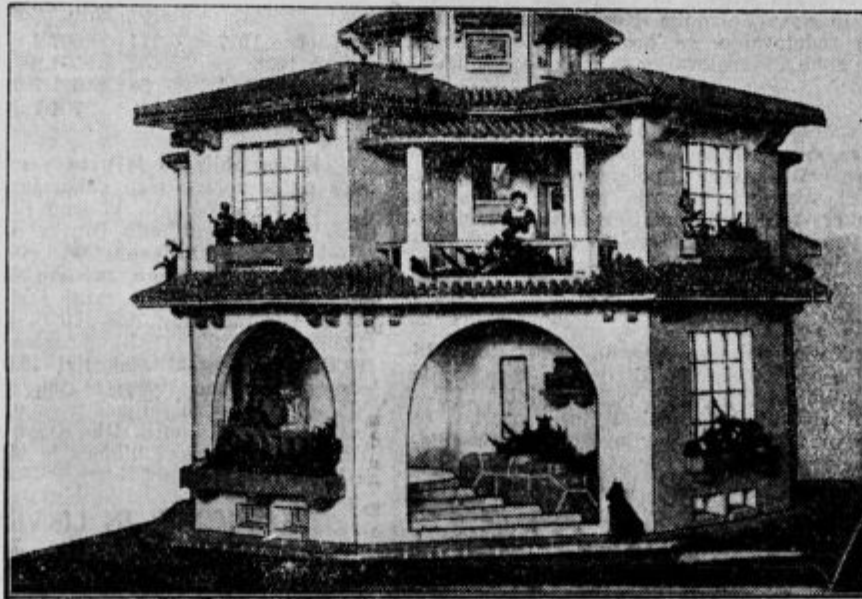
Sedaj se začne možovo delo. Hitro položi na že dogorevajoči svečnikov svezjenj nove šope suhega ličja, potakne povsodi v grmado trske in poskrbi, da začne grmada povsodi enakomerno goreti. Že obližavajo ognjeni zublji mrliča, ki mu ovoj hitro pregori.

Sedaj se mož nekoliko umakne od grmade in počne na tla. Okoli njega žde otroci in sorodniki, mirni in tihi, le tu in tam je slišati tih jok. Mož opazuje grmado in vsak hip skoči, da jo popravi: na ogenj polaga dišeč les in potresa surovo maslo. — Grmada žari. Mrlič začne goreti; najprej zgore ledja in prsni koš, glava in noge so samo še očrjene od dima. Mož jih skrbno porine na ogenj. To je zadnja ljubezen, ki jo izkaže svoji ženi in tej dolžnosti, da sežge svoje umrle, se ne more odtegniti ne kuli ne knez. Tu ni nobenega pogrebne družstva, ki bi proti plačilu prevzelo to delo. Kdor nima sorodnikov, ga pokopljejo sosedje ali prijatelji, če je tujec, mu izkaže to zadnjo ljubav kdorkoli.

Noč in dan gore mrliške grmade; po reki pa plujejo čolni, pod solnčniki sede nagi svečeniki, namazani s pepelom, otroci se v bližini igrajo in smejejo. Tod in tam pride po stopnicah kateri izmed svetih bikov in išče med grmadami zelenih povelj, s katerimi so bili privezani mrlič, ali pa odpadke zelenjave, ki jih naplavlja Ganges. Tod in tam pride tudi kak la-

čen pes in vtakne nos v dim ali grebe po pepelu... Če ga ugledajo, ga zapode, toda brez razburjenja.

Ob zidu templja stoji nekaj skromnih kamenov, ki jih nihče nepoučen niti ne opazi. Napisi so zbledeli in zabrisani. To so spomeniki žena, ki so se dale ob smrti svojih mož z njimi vred sežgati. Ta običaj je angleška vlada prepovedala, toda zelo proti volji domačinov; kajti tudi izobražen Indijec veruje, da zveze med možem in ženo tudi smrt ne sme pretrgati. Še pred kratkim je hotela neka žena z možem na grmado. Ob tej priliki se je zbrala tolika množica, da se policija spričo ljudskega razpoloženja ni upala nastopiti. Zena je pa že vsa ožgana padla z grmade na tla, kjer je ležala več ur, ker se je nihče ni upal dotakniti. Umrli je čez par dni.

Načrt gibljive hiše, kjer se pritisne le na zvonec in se hiša zavrti — proti solncu ali v senco.

Površen gledalec bi sodil, da je mir, ki ga kažejo sorodniki na sežigališčih, posledica brezsrčnosti in ravnodušnosti. Toda vdova, ki se da z možem sežgati? V Gayi, nekaj dni od Benaresa, sem doživel nepozaben prizor. Na produ reke je bila pripravljena grmada, mrlič je ležal na njej, možki so ždeli na tleh. Tedaj so prišle preko proda tri ženske, zavite v rjuhe, tesno objete. Z ohripelim glasom so hrabro pele žalostinko. Nenadoma pa se je zgrudila ena izmed žensk — žena pokojnika in glasno zaihtela. Ostali dve sta jo dvignili in opirali. Par korakov nato se je zgrudila pokojnikova mati, ki sta jo sedaj drugi dve dvignili. Tako so se žene, opotekajoč se in druga drugo opirajoč, bližale grmadi, ihteli in tožeč, a vedno znovo poizkušajoč, da bi pele žalostinko. Dospeli do grmade, bi bila morala žena mrtvemu možu čelo prevleči z rdečo barvo, znamenjem zakonske zveze. Toda zgrudila se je in opirali so ji morali roko, da je ihtel in tožeč, opravila svojo dolžnost. Sedaj je bila vdova, ostržena brez nakita, sama; življenja je bilo zanjo konec.

Molčeč in tih sedi naš vdovec na stopnici in pazi na svojo grmado. Pretekla je ura in truplo je zgorelo. Vročina je neznosna. Skrbno zagrebe mož žrjavico skupaj. Sedaj je končano. Nje, ki je z njo živel toliko let, ki mu je rodila otroke in mu bila draga kot žena in mati, ni več.

Počaka še toliko, da žrjavica ugasne. Potem zbere pepel, spravi v žaro in pogrezne v Ganges. Tje, odkoder je pokojnica prišla, kajti »Ganges« je mati vsega, kar živi.

Iz življenja Aleksandre Kolontajeve

Aleksandra Mihajlovna Kolontaj, ki je imenovana na sovjetsko poslaniško mesto v Parizu, je žena svoje vrste. Rodila se je kot generalova hči; njena sestra je bila Moravina, najlepša igralka na ruskem carskem gledališču. Poročila se je z nekim polkovnikom, ki je imel v Černigovu velika posestva, v Peterburgu pa palačo. Kot lepa, duhovita in bogata žena bi mogla igrati veliko vlogo v ruski aristokraciji, namesto tega pa se je že zgodaj pridružila revolucionarnemu gibanju. S tridesetimi leti je vodila štrajk v Parizu. Za časa svetovne vojne se je mudila v Var-

šavi in skušala od tam zanetiti revolucijo proti carskemu režimu. Nato je tri leta potovala po Belgiji, Danski, Švedski in Norveški in povsodi tajno sejala prevratno seme.

Ko je došel v Rusijo Lenin, je bila Kolontajeva že tam. Prvi revolucionarni poizkus v Moskvi se je ponesrečil in Kolontajeva se mora s svojimi tovariši Leninom, Parvusom, Zinovjevim i. dr. skrivati. Očitajo ji, da se je dala od nemškega prestolonaslednika za en milijon mark podkupiti, da zaneti v Rusiji revolucijo. Čim je Lenin kasneje došel na oblast, je imenoval Kolontajevu za ljudskega komisarja. Dala se je ločiti od svojega moža in se poročila z nekim mornarjem — Francem Dybenko. Ko jo je njen sin iz prvega zakona, ki je bil tedaj že 24 let star, vprašal, zakaj se je dala čisto formalno cerkveno poročiti, ko boljševidem vendar predpisuje svobodno ljubezen — je Kolontajeva odgovorila: »Nič se ne ve, kako dolgo ostane boljševidem na oblasti. Ako bi padel, hočem imeti vsaj pravico, da spremim svojega moža v Sibirijo in to pravico mi daje samo legitimni zakon.«

Poroka se je vršila v Aleksandrovem samostanu; a komaj je duhovnik dovršil svoje opravilo, je Kolontajeva ukazala rdečim četam, ki so že bile pripravljene, da zasežejo samostan za njen komisariat.

Dybenko je kasneje izgubil zaupanje boljševidskih krogov ter so ga obtožili veleizdaje. Kolontajeva je uporabila ves svoj vpliv zanj in dejansko dosegla, da je bil oproščen. Vendar so ga odpustili iz službe. Dybenko je sedaj zapustil Rusijo in odpotoval v inozemstvo. Kolontajeva ga spremlja v izgnanstvo. Ko so ji pa kasneje ponudili, naj se vrne v Rusijo, nakar bo imenovana za poslanika v Oslu, jo je izkušnjava premagala.

V Oslu je potem sovjetom izvrstno služila; vendar se je s svojim razkošnim življenjem onemogočila in vzbudila tudi mržnjo vsemogočnega gospoda Čeke — Džerdžin-

eden izmed 28.000 prebivalcev ni ušel smrti. Pač, enemu je smrt prizanesla — bil je to jetnik, zaprt v globoki kleti, kamor plin ni prodr. Ker so bili strupeni vulkanski plini silno vroči, je nastal požar in vpepelil celo mesto; preostalo je pogorišče z zogljenimi človeškimi trupli.

To je edina naravna katastrofa svoje vrste, ki jo pozna zgodovina.

Smrtnonevarne znamke

O nenavadnem zločinu poročajo angleški listi. Prokurist modne trgovine Hudson in Sous v Sydneyu, Dawson se je zagledal v eno izmed prodajalk svoje trgovine. Ta pa je že bila nevesta tvrdkinega poštnega odpravnika Williamsa in je zato Dawsona odločno zavrnila. Kmalu nato je Williams težko obolen za nepojasnjenim zastrupljenjem. Zdravniki so mu komaj rešili življenje. Kakor hitro pa se je vrnil v službo in začel lepiti znamke na pošiljke, so se znaki zastrupljenja takoj zopet pojavili. Sedaj so preiskali znamke in dognali, da so bile na poklejeni strani prevlečene z raztopino strihnina. Nadaljna preiskava je dognala, da se je Dawson v zadnjem času zelo zanimal za znamke in jih sam izročal Williamsu. Po daljšem zasliševanju je Dawson priznal, da je res namazal znamke s strihninom, da bi se tako rešil svojega tekmeča v ljubezni.

Fotografični aparat kot past za tatove

Pariški raznašalec listov Raoul Lefour je zelo štedljiv mož. Od svojega revnega zaslužka je dan za dnevno nekaj prihranil in spravljati denar v svojo zaklenjeno miznico. Zadnji čas je pa opazil, da se kupček na nepojasnjen način niža, najsi on tudi vedno enako redno štedi in prilaga. Kdo bi bil tat? Lefour je pritrtil fotografični aparat nasproti mizi in ga maskiral. Nato ga je pa na bistroumen način z nitmi zvezal z miznico tako, da se je moral tat, čim je odprl miznico, sam fotografirati. Trud se mu je popolnoma izplačal: zvečer je našel na plošči svojo 66letno sosedo, ko s prestrašenim obrazom z vitrihom odpira miznico, drugo roko pa drži za ušesom, da bi ujela vsak šum. Žensko so takoj zaprli.

Praktičen ustanovnik

V mestu Derry v Pennsylvaniji je sredi minolega stoletja živel zdravnik dr. Sylvan Brown. Bil je zelo znana osebnost in je imel zelo obsežno prakso. Dan za dnem je bilo videti njegov voziček, v katerem je bil vpražen njegov stari belec, drdrati po razdrapani deželni cesti. Dr. Brown ni bil samo spreten zdravnik, marveč tudi blag človek. Reče je vedno zdravil zastoj. Ko je leta 1870. umrl, je zapustil v oporoki določeno vsoto za ustanovo, iz katere naj se vsako leto na dan njegove smrti — 7. maja — razdeli revnim ljudem 1500 vatlov flanele. Kot zdravnik se je imel pokojni Brown pač priliko prepričati, kako rečeve pozimi prezebajo. Njegova volja se je točno izpolnjevala. — Drugo ustanovo je Brown določil za to, da se iz nje čisti kamenje s ceste. Na njegovem vozičku ga je nekaterikrat vrglo kvišku, ko so kolesa zadala na kamen in v svoji človekoljubnosti bi to rad drugim prihranil. Ustanovo upravlja cestni urad v ustanovnikovem smislu.

Dve učiteljici žrtvi strašnega zločina

V okolici Karlsruhe so našli razmesarjen trupli dveh učiteljic sestra iz Manheima, ki sta se mudili na dopustu. Zločinec je žrtvi onemogočil in oropal. Policija je uvedla obširne poizvedbe, toda doslej brez uspeha. Policijskih psov niso mogli uporabiti, ker je po zločinu zelo deževalo. Sum pa pada na nekega 30—40 letnega možkega, ki so ga bili videli v družbi obeh učiteljic in ki je poslej izginil. V hotelu se je bil vpisal kot računski revizor Schmid, kar je pa izmišljeno.

Aparat, ki proizvaja smrtne žarke za uničevanje bacilov in njegov iznajditelj Erik Graichen.

Tudi narava deluje s strupenimi plini

O možnostih bodočih vojn, v katerih bi se v prvi vrsti uporabljali strupeni plini, gredo mnenja narazen. Eni menijo, da bi take vojne iztrebile življenje v celih pokrajinah in pomenjale konec Evrope, drugi pa zopet pravijo, da bi se tudi proti plinom našla zanesljiva obrambna sredstva in bi torej vojna s plini ne bila usodnejša, nego so bile vojne doslej. Na vsak način imamo zgled iz narave, ki kaže, kako strašno orožje so strupeni plini.

Meseca maja 1902 je prebivalstvo mesta St. Pierre na francoskem otoku Martinique v ameriškem srednjem morju vznemirilo: sednji ognjenik Mont Pelée, ki je začel delovati, dasi so smatrali, da je že davno za vselej ugasnil. Dne 8. maja se je dvignil iz žrela temen oblak, ki pa se ni razpršil v višine, marveč se je spustil na tla in prodril v mesto. To je bila smrt: strupeni plini. Niti